Yakeyakenayan
Yeisu Keliso ana yakeyakenayan Yoni koina

Walo bagubagunana

Yoni iya apositolo, Sebedi natuna, kabo buki bwaitete iya ilele yo iyawasa ekalesiya boda seben kolili, siya simiyamiya Eisiya polovinsi koina. Sauganane koina yanuwa Loma sikaiwesosi, kabo dedei meuloina siloinayagili, yo Yeisu kana tomeliwo (Kelisitiyani) meuloili siyakamkamnali. Kabo kin yabo esana Nilo ana sauga loina mena tomeliwo siyakamkamnali bolime 54 yo ilau bolime 68. Kabo tabe kini yaboyoi esana Domitiyani ana sauga loina bolime 81 yo kanasiga ilau 96, iya tomeliwo kali toyakamkamna yabo. Tawae yaina Yeisu kana tomeliwo siyakamkamnali? Kaiwena Loma ana kinyao yakato siya besiele Loma ana yaubadao mwa koinaele tomo siloinayagili yakato temga sipwalou kolili. Kabo Yeisu kana tomeliwo sisikote siba, “Genuwamai. Yeisu Keliso ibomamo ama Guyau yo ibomamo koina kapwalou.” Bwaine koina toloinao Loma simunamunai tomeliwone kolili yo tupwaliyao sikoyamateli (2:10, 2:13, 3:10, 6:9). Kabo Yoni tabe sipan yo bwanabwana Patimo koina sipei (1:9). Kin Domitiyani ana sauga loina mena, bolime 95 koina Yoni iya iyaele bwanabwana Patimo koina. Yo kana yakeyakenayan Yeisu koina ginauli tupwaliyao iyakenayan mwa ileleli. Kabo Yoni

tomeliwone ali wasa iwolegili iba Seitani ana yakamkamna tomeliwo kolili ilalaki isaesae. Na iyamo yakato sitolo kaikaiwe bwagana tem boita silobai (12:11) yo yaboyoi me ali kalakisiye (2:7, 13:10, 14:12). Yoni iwalo-masalan yoi kani Yeisu ana sauga pileyoima koina yo kana tokalomagigiliwo nige ali kaiwe yabo bwai kani sisagolugolumo yo siya tomumuga-naenae naga kani mumugali maisana silobai. Siya tomelimo Yeisu koina kani silusae waloyameli yanuwana waluwaluna koina (21:7,8).

1 Buki bwaitete iwalo-masalan ginauli tawae
Yaubada iwolena Yeisu Keliso koina yo iyamayale
kita ana topaisowao kolila, yo takatai tawae kani
sauga kikiunamo itubu. Yo Keliso ana anelose
iyawasa ilobima koliyau yau ana topaisowa
Yoni yo ginauliline saugana yagu gitai kolili
yagitagitaili, iwalowalo-yakenayagau. 2 Kabo
ginauli meuloili yagigitailiwa yayawasayan
kolimiu, Yaubada ana walo yo Yeisu Keliso ana
walo-masala yayawasayan. 3 Tem yaiya Yaubada
ana walo buki bwaite kalona mena iyasili tomo
kolili, kani Yaubada tomo bwaimwana iwalo-
muloloi, yo kabo siya bukine ana walo sibenalan
yo sinuwatu-kalatan, Yaubada iwalo-muloloili.
Kaiwena kani nige sauga imamamalawe, na
ginauliliyaone situbu.

Yoni ana tobali Yeisu kaiwena

4 Yau Yoni wasa bwaite yalele yo yayawasa
ilaowa ekalesiya boda seben kolimiu komiu
Eisiya dedeina mena kwamiyamiya. Kabo
yakawanoi Yaubada koina iya sauga kabona

yo sauga bagubagunana koina, yo sauga ilalaoma koina imiyamiya, ana katekamkamna iyeyawa yo ana nuwa-daumwali katemiyao iloyapowonli. Tabe Yaluyaluwa Tabuna, iya besiele yaluyaluwa seben* imiyamiya Yaubada ana kaba miyasio wasawasana manna mena, 5 mekanakava Yeisu Keliso kani ali katekamkamna siyeyawa yo ali nuwa-daumwali katemiyao siloyapowonli. Yeisu iya Yaubada ana walo kana toyawasa yawasosi, yo iya boita mena itoloyoima iyamala tobagubaguna, yo iya yanuwa yaulina kana kinyao kali toloina. Tabe iya kala tokatekamkamna yo kala tomulolo tatobalan. Ana boita koina ilivasila yo kwasinena mena ala pwanoli ideuli-gabaegili. 6 Yo Yeisu ipeila kita ana kaba loina kana tomoyao, kabo kita taemala topaisowa yakayakasisili Yeisu ana Yaubada yo tamana kaiwena. Kabo Yeisu tatobalan yo tawaloseyan kaiwena iya wasawasa yo tokaiwesosi kani nige ilolotom. O, besiele. 7 Wagitai. Iya ilalaoma yaloyaloi mena yo tomo meuloili kani sigitai, tabe siya besiele beyabeyana siya sisakona yo iboita sigitai. Yo yanuwa yaulina kana tomiyayao meuloili iya kaiwena kani sivalam koyasili. Yawasosi. O, besiele.

8 Guyau Yaubada tokaiwesosi, iya imiyamiya sauga beyabeyana koina yo sauga bwaite koina yo sauga ilalaoma koina, iwaloba, “Yau alepa yo omega, yau kaba yatubu yo kaba emwawasi.”

Yoni Yeisu igitai

* **1:4:** seben kana katai kapwakapwana

9 Yau kamikava Yoni, komiu yo yau kamkamna
talobai toyawai Yeisu Keliso mekalakava kala
polowene takalakisiye-yagili, kabo komiu yo yau
kita Yeisu ana kaba loina kana tomoyao. Yaubada
ana walo yo Yeisu ana yakayakatai yawasosina
yaguguyeyan tomo kolili, iya kaiwena mwa sipa-
nyau yo sipeiyau bwanabwana Patimo koina
yamiyamiya. 10 Ala Guyau ana kaliyate sabati
koina, Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe ikalaiyau yo
kaina lalakina yabo yabenalan dagelagu mena be-
siele bwagigi kainana. 11 Ana walo bwaite besiele,
“Ginauli tawae ugitaili kani kulele-yataluli buki
mena, na kuyawasali silau siya ekalesiya yanuwa
seben kolili na siyasiyasilili. Yanuwaliyaone
bwaite siya Epeso, Simulina, Peligamo, Tayataila,
Salidisa, Piladelipiya yo Laodisiya.”
12 Mwa yatagelakeile nuwanuwagu yagitai
yaiya tomo iwalowalomane koliyau kabo
mayale seben siwedowedoli ali kaba tolo gole
koina sitotolo yagitaili. 13 Luwali mena koleya
yabo yagitai besiele Tomo Natuna, kwama
malamalawena iluwui ilobi kaena mena yo
tabe kana kwama kana pasa gamwagamwalina
mena. Na pasane kana koleya besiele gole.
14 Itona mayamayalena besiele sipi wiyana
o goula mayamayalena yo manna besiele
mayau kalapulupululuna memenana. 15 Kaena
ipigapigabu besiele kopa sigabu pigapigabuna
yo kainana kana benali besiele yalubwasi
ididi daguguna. 16 Yo nima ulaulana mena utu
kali baibaiwa seben ikabi-kalatagili, yo kaleya
kelepana, papali labui ivakilili matamatageli
gamwana mena iyawatagilima, yo manna kana

koleya ipigapigabu besiele kala pwasinasina dabwelona.
17 Saugana tomonane yagitai, yabeku kaena
mena besiele toboita yabo. Kabo nima ulaulana
ipei yogu mena yo iba, “Tabu kumamatausi. Yau
kaba yatubu yo kaba emwawasi. 18 Yau tomo
meyawasina. Beyabeyana yaboita na kabona
meyawasigu yo yamiyayai sauga meuloina. Boita
yo Edesi kali ki yaloiloinayan. 19 Yo ginauliline
ugitagitaili sauga bwaite koina kulele-yataluli. Yo
ginauliline ugitagitaili sauga bwaite koina naga
kani siyawatagili sauga muli mena kulele-yataluli
tabe. 20 Utu seben saugana ugigitailiwa nima
ulaulagu mena yo tabe mayale seben ali kaba
tolo gole koina kunuwa-pwanopwano-wagili kali
katai kani yakabiyamayale koliwo. Kabo utu kali
baibaiwa seben siya bwaimwana ekalesiya bodali
seben kali aneloseyao, yo mayale ali kaba tolo gole
seben siya bwaimwana ekalesiya bodali seben.”

Toekalesiyayao yanuwa Epeso koina ali wasa

2

1 Kabo tabe tomowa iwaloma koliyau iba,
“Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa Epeso kolili,
yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali
togitekalatan, kuwalo bwaite besiele. Tomowa
utu seben ikabi-kalatagili nima ulaulana mena,
yo ilokeikeile mayale ali kaba tolo gole kali
baibaiwa seben luwaluwalili mena, ana walo
bwaite besiele. 2 Mumugamiu yakataiyako, ami
paisowa kaikaiwe yo besiele ami kalakisiye.
Yakataiyako nige kwayayaliyaya siya tomo
naenaeliyao kaiweli. Siya siwaloba, ‘Kai

apositoloyao' na iyamo nigele, siya tomwakota. Ali walo yo ali paisowa kana polowe wakataiyako yo kwalobailiko tomala siya tomwakota. 3 Iyaele yakataiyako esagu kaiwena kamkamna kwalobai, na iyamo wakalakisiye yo nige yomiu ikwakwatakwata."

4 "Na iyamo ginauli yabo yakawa-naenae-yani kolimiu, sauga bwaite koina nige kwamumulolo koliyau besiele tauna kona. 5 Naga kwanuwatui baguna ami mulolo koliyau kana koleya, mwa wakatai ami beku kana mamalawe gubesi. Kabo ami kamwasa naenaenane kwasikotanan, na kwapileyoi besiele mumugamiu bagubagunana. Tem nige kwanunuwabui mumugamiyaone naenaeli kolili, kani yalaowa kolimiu yo ami mayale wedowedolina ana kaba tolo yakelegabaen ana kaba miya koina. 6 Na ginauli yabo yayaliyaya kaiwena kolimiu, bwaimwana siya boda Nikolaiti mumugali kwasikotanan, besiele yau tabe mumugane yasikotanani.* 7 Tem metenamiu kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda ekalesiya kolili na kwabenalan. Siya analiyao sikalakisiye kaiwegu yo polowe meuloina sikaiwe-gabaegili, yatalamwagili yawasi miyayaina kana mayau Yaubada ana tano mena itotolo uwena sikan."

Toekalesiyayao yanuwa Simulina koina ali wasa

8 Yo iwaloyoi koliyau iba, "Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa Simulina kolili, yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan,

* **2:6:** Boda Nikolaiti siya yakato Yeisu kana tomeliwo na iyamo ali katai Yeisu kaiwena nige idududulai.

kuwalo bwaite besiele. Tomone iya kaba yatubu yo iya kaba emwawasi, beyabeyana iya iboita yo itoloyoi meyawasina, ana walo bwaite besiele. 9 Ami kamkamna yo ami bubutuma iyaele yakataiyako, na iyamo Yaubada manna mena komiu towasawasa. Iyaele yakataiyako siya tomo Yudiya tupwaliyao sikawa-naenae-yagimiu. Siya siba, ‘Kai yawasosi Yaubada ana bodao’, na iyamo nigele, simwakota, tomala siya Seitani kana topwalouyao. 10 Tabu kamkamnane kwamamatausagili siya kikiunamo siyawatagili kolimiu. Ami wasa yaeyawa, Seitani kani tupwamiyao ikabi-kalatagimiu yo ipeimiu deli mena, bwaite ami meli itotonan. Na kani kaliyate sanaulu (10) kalona mena kamkamna lalakina kwalobai, na iyamo kamkamnane kani imwawasi. Mwa me ami kalakisiye yo kwatolo kaiwe ami meli koina, bwagana tem kwaboita, na yau kani kami pwaopwaom yaeyawa bwaimwa yawasi miyamiya yaina. 11 Tem metenamiu kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen ekalesiya boda kolili na kwabenalan. Siya analiyao sikalakisiye kaiwegu yo polowe meuloina sikaiwe-gabaen, siya nige sowana boita labuina ana kamkamna yabo silobai.”

Toekalesiyayao yanuwa Peligamo koina ali wasa

12 Tabe iwaloyoi koliyau iba, “Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa Peligamo kolili yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan, kuwalo bwaite besiele. Tomone iya kaleya kelepana papali labui ivakilili

matamatageli imiyamiya koina ana walo bwaite
besiele. 13 Yatobalanagimiu kaiwena ami meli
ikaiwe. Yakataiyako yanuwa bwaite koina
kwamiyamiyane Seitani iloiloinayan. Tauna
kona yanuwane koina Seitani ana bodao yagu
toyawasa namwanamwana esana Antipas
siunuyamate esagu kaiwena. Na komiu sauga
meuloina ami meli kaiwegu imiyamiya, nige
kwauuvala-yagau.

14 Na iyamo ginauli tupwaliyao kolimiu
yakawa-naenae-yagili, iyaele mwa ami bodao
luwana mena tomo tupwaliyao nuwanuwali
palopita bagubagunana esana Balami ana
yakayakatai naenaena simuliya. Na beyabeyana
Mowabe ali kin esana Balaki nuwanuwana boda
Isileli iyemwawasili kabo Balami kamwasa
yabo iyakenayan Balaki yo koina boda Isileli
itabe-suwalagili, mwa Mowabe ali kaba pwaoli
kokotomowa koina bulumana koina sikekan,
yo Isileli mekalikavao Mowabe tomoliyao
ganawali paisowana siginauli. 15 Ee besiele tabe
tomo tupwaliyao ami boda kalona mena boda
esana Nikolaiti ali yakayakatai simulimuliya.
16 Kabo sowasowana kwanuwabui. Tem nige
kwanunuwabui, sauga kikiunamo yalaowa
kolimiu kani gamwagu mena kaleya kelepana
iyawatagili, yo yakaleyaili siya yakayakataine
simulimuliya. 17 Tem metenamiu, kabo tawae
Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda
ekalesiya kolili na kwabenalan. Na siya analiyao
sikalakisiye kaiwegu yo polowe meuloina
sikaiwe-gabaen, kani bulibuli kanna yabo
esana mana yaolegili koina sikekan, manane

bwaimwana sauga bwaite koina imiya-wadam. Yo besiele tabe veku mayamayalena kani yaolena kaigeda kaigeda koina, veku bwaimwana koina kani esa waluwaluna yalele, esa bwaimwana nige tomo yabo ikakatai, na tem yaiya ikalai ibomamo ikatai esa bwaimwana."

Toekalesiyayao yanuwa Tayataila koina ali wasa

18 Tabe iwaloyoi koliyau iba, "Leta kulele
ilau tomeliwo yanuwa Tayataila kolili yo ilau
anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan,
kuwalo bwaite besiele. Yaubada Natuna
iya manna besiele mayau kalapulupululuna
memenana, yo kaena ipigapigabu besiele
kopa pigapigabuna, ana walo bwaite
besiele. 19 Mumugamiu yakataiyako, ami
mulolo, ami meli, ami paisowa yo ami
kalakisiye. Yakatai sauga kabona ami paisowa
namwanamwali sibaibaiwasosi kabo ami
paisowa namwanamwali tauna kona. 20 Na
iyamo tabe ginauli yabo yakawa-naenae-yani
kolimiu, bwaimwana iya sine Disibeli, iya
iboma iba yakato iya Yaubada ana palopita
sinena, kwatalamwan imiyamiya kolimiu yagu
topaisowao iyakatai-pwanolili, kabo ganawali
mumugana siginaginauli, yo buluma kokotomo
kolili sipwaoliyagili kolili sikekakekani. 21 Ana
sauga yaolena yakato ganawali mumugana
koina inuwabui, na iyamo isikote. 22 Kabo
maisana yaolena ikasiebwa lalakina. Besiele
tabe siya mekanakavao ganawali mumugana
siginaginauli na nige sinunuwabui kani tabe
yayakamkamnali lalakina. 23 Natunao tabe

besiele kani yaunuili siboita. Kabo tomeliwo meuloili sikatai yau yaloyaloyai tomo kateli yo ali nuwatu, mwa kabo kaigeda kaigeda maisamiu kani yaeliwa besiele ami paisowa. 24 Na komiu Tayataila kwabaibaiwa nige kwatatalamwagimiu Disibeli ana yakayakatai koina yo tabe yakayakataine bwainene siya siba Seitani ana nuwatu didididiuna nige kwamumuliya, yo nige kami loina yabo yaeyawa bwaimwanamo bwaite. 25 Yakayakatai namwanamwana iyaele wakalaiyako wagitekalatan namwanamwai kanasiga yapileyoima.

26-27 Na siya sikalakisiye kaiwegu yo kamkamna sikaiwe-gabaen, yo yagu nuwatu siginaulili ilau kanasiga sauga ana kaba mwawasi koina, bwaine kaiwe ilaomaya Tamagu koina yo iyeyama koliyau kani yayaga-panaisan kolili yakato dedei meuloina tomoliyao siloinayagili. Ali loina tomo kolili ikaiwesosi, yo sisibayanaeli besiele tomo gulewa ikogaogaoli. 28 Besiele tabe malala utuna esana kubwana kani yaolena kolili.† 29 Tem metenamiu, kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda ekalesiya kolili na kwabenalan.”

3

Toekalesiyayao yanuwa Salidisa koina ali wasa

1 Tabe iwaloyoi koliyau iba, “Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa Salidisa kolili, yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan, kuwalo bwaite besiele. Tomone iya utu seben

† **2:28:** Buki Tabu kana tokataiyao siwalo kubwana kana katai besiele wasawasa.

ikabi-kalatagiliwa iya bwaimwana Yaubada yaluyaluwana imiyamiya koina, yaluyaluwane besiele yaluyaluwa seben, kabo ana walo bwaite besiele. Mumugamiu yakataiyako. Yo wasamiu bwaite besiele, yakato komiu ekalesiya meyawasina, na iyamo yakatai yaluyaluwamiu iboitako. 2 Koinaele keno besi. Na kwatolo yo mumugana namwanamwana koina, wakabi-yakaiwemiu na tabu iboboita, kaiwena yalobaimiuko mumugamiu nige idududulai yagu Yaubada manna mena. 3 Na yakayakatai namwanamwana tauna kona kwabebenalanwa yo iya kwanuwatu-kalatan yo kwaobigai, na kwanuwabui mumugamiu naenaeli kolili. Na tem nige kwatotolo na wakenokenomo, ee kani yalaowa kolimiu yo maisana naenaena kwalobai. Na yagu yawatagili kolimiu kani besiele tokewali ana yawatagili, kani nige wakakatai toisabo sauga koina yalaowa. 4 Na iyamo komiu tomo Salidisa tupwamiyao kami kaleko nige sibibiki, kaiwena nige kwatatalamwagimiu pwanoli mumugana koina. Mumugamiu inamwanamwa, mwa naga kani komiu kaleko mayamayalena kwalikwa na komiu te yau talotoyawa. 5 Na siya sikalakisiye kaiwegu yo polowe meuloina sikaiwe-gabaegili, tabe kani kaleko mayamayalena silikwa. Esaliyao kani nige yasosoke-gabaegili yawasi bukina mena, na iyamo kani Tamagu me ana aneloseyao manli mena yawalo-masalagili yaba, ‘Siya yagu tomoyao.’ 6 Tem metenamiu kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda ekalesiya kolili na kwabenalan.”

Toekalesiyayao yanuwa Piladelipiya koina ali wasa

7 Tabe iwaloyoi koliyau iba, “Leta kulele
ilau tomeliwo yanuwa Piladelipiya kolili, yo
ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togite-
kalatan, kuwalo bwaite besiele. Tomone
iya tabu yawasosi yo tabe towalo-yawasosi
ana walo bwaite besiele. Yau Yelusalema
waluwaluna kana gamwa kaba lusae kana ki
yaloinayan, besiele sauga bagubagunana koina
kin Deibida ali lusae Yelusalema koina iya
iloinayan. Tem gamwa yasoke nige tomo yabo
sowasowana ikausi, na tem yakausi nige yabo
sowasowana isoke. 8 Mumugamiu yakataiyako.
Bwagana nige wakakaiwesosi, na iyamo yagu
yakayakatai kwamuliya namwanamwai yo esagu
nige kwauuvalayan. Na kabo gamwa yasoke
manimiu mena yo nige yaiya yabo sowasowana
ikausi. 9 Na Yudiya tomonliyao tupwali, siya
toyakayakatai mwakomwakotaliyao, siba, ‘Kaimo
yawasosi Yaubada ana tomoyao,’ na iyamo
simwamwakota, siya nige Yaubada ana bodao
besi, siya Seitani kana topwalouyao, kani kabo
yayadidigali yayoganili silaoma kolimiu yo
yawalo sipwalou kaekaemiu yaulina mena na
koina sikatai yakato komiu yamulolo kolimiu.
10 Tauna kona yaba wakalakisiye, muli mena
yagu walone kwamuliya. Kabo tem saugana
kamkamna kana sauga iyawatagili na tomiya
yanuwa yaulina meuloili itonagili, na yau kani
yagite-kalatagimiu.

11 Sauga kikiunamo yalaowa kolimiu.
Na yakayakatai namwanamwasosina

iyaele wakalaiyako yo iya wagitekalatan namwanamwai. Kabo tabu tomo yabo ami kalakisiye maisana, bwaimwa kami pwaopwaom wasawasana, ikekele-gabaen kolimiu. 12 Na siya sikalakisiye kaiwegu yo besiele polowe meuloina sikaiwe-gabaen, kani yapeili yagu Yaubada ana nume tabu kana tukiwo yo sauga meuloina simiyamiya yagu Yaubada manna mena. Kabo esa yaiyona kani yalele kolili, Yagu Yaubada esana, ana yanuwa esana, yo yau esagu waluwaluna. Yo yagu Yaubada ana yanuwaele mwa Yelusalema waluwaluna kani ilobima bulibuli mena. 13 Tem metenamiu kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda ekalesiya kolili na kwabenalan."

Toekalesiyayao yanuwa Laodisiya koina ali wasa

14 Tabe iwaloyoi koliyau iba, "Leta kulele ilau tomeliwo yanuwa Laodisiya kolili yo ilau anelosene koina iya ekalesiya kali togitekalatan, kuwalo bwaite besiele. Tomone esana siba 'Towalo yawasosi' iya Yaubada ana walo kana toyawasa yawasosi yo dudulaina, kabo iya Yaubada ginauli meuloina iyamayaleli ali kaba tubuma, ana walo bwaite besiele. 15 Mumugamiu yakataiyako. Nige kwatutulutulu yo nige kwawewedowedoli. Nige tabe kwasisikotanagau, na iyamo nige yakato me ami yaliyaya na kainagu kwabenalan namwanamwai. Tem kwatulutulu o tem kwawedowedoli. 16 Na iyamo komiu iyaele me ami nuwa-labulabui, nige kwatutulutulu yo nige kwawewedowedoli,

mwa koinaele kani gamwagu mena yakaiso-gabaegimiu.* 17 Kabo kwawaloba, ‘Kai kawasawasa yo ama gogo sibaibaiwasosi, nige ginauli yabo koina kadedeva.’ Na iyamo nige wakakatai komiu kwamiyamiya panpanna koina yo yaluyaluwamiu siboita yo kwabubutuma yawasosi, yo manimiu sigibu besiele mekowakowamiu. 18 Mwa koinaele yawalo kaiwe kolimiu, gole yawasosi sowasowana tem koliyau wakalai, gole bwaitete gabugabu nonowana yo mosomosona meuloina imwawasiko, kabo iya tem wakalai koliyau kani kwawasawasa molosi. Tabe kaleko pigapigabuna tem koliyau wakalai, yo kwalikwa kabo ami kowakowa iwadam yo ami mwalimwaline imwawasi. Tabe besiele man kana mulamula wakalai koliyau, yo kwasuwai manimiu mena kabo manimiu simayale yawasosi.”

19 “Kabo siya yakatekamkamna-yagili, yayokoiyagili yo yaguguyaili ali pwanoli kaiwena. Na kamwasa namwanamwana wakepatei yo naenaena koina sowasowana kwanuwabui. 20 Kabo wagitai. Yau yatolo gamwa mena yo yakipikipisi. Na tem yabo kainagu ibenalan yo gamwane isoke koliyau, kani yalusae ana nume mena na mekaukava kakekan toyawa. 21 Siya sikalakisiye kaiwegu na polowe meuloina sikaiwe-gabaegili, kabo yatalamwagili mekaukavao kaloina toyawa yo kamiya yagu kaba miya wasawasana mena, besiele tauna kona

* **3:16:** Walone bwaite walo kobwaibwaili. Kana bui besiele bwaite. Wedowedoli meli yawasosi na tulutulu siya nige tomeli. Yeisu iwalowalo siya tonuwa-labulabui kaiweli.

yau polowe meuloina yakaiwe-gabaegili yo sauga kabona Tamagu mekaukava kamiya toyawa ana kaba miya wasawasana mena. 22 Tem metenamiu kabo tawae Yaluyaluwa Tabuna iwalowalowen boda ekalesiya kolili na kwabenalan.”

4

Yoni igitai Yaubada ana kaba miya mena

1 Saugana tomone ana walo iyemwawasi yagitesae yagitai bulibuli kana gamwa yabo itasoke. Kabo kainawa bagubagunana yabebenalanwa besiele bwagigi kainana yabenalanyoi iba, “Kusaema koliyau bwaite kewa mena, na yayakenayagiwo tawae kani sauga kikiunamo itubu.” 2 Sauganane koina Yaluyaluwa ana kaiwe ikalaiyau, mwa kaba miyasio yabo wasawasana yagitai bulibuli mena, tomo yabo koina imiyasio. 3 Tomone kana koleya pigapigabuna besiele kabo veku esana diyesipa yo veku balabalagiyana yabo esana kaneliyan iya tabe pigapigabuna. Kabo gilo yabo yagitai ipigapigabu besiele veku yabo kalakalawana esana emelodi, kabo gilone tomowa kabona ana kaba miyawa imayale-takikilan. 4 Kabo kaba miya wasawasali kali baibaiwa tuwenti powa (24) kaba miyane bwainene simiya-takikilan, na tautaubalao lalakili kali baibaiwa tuwenti powa (24) kaleko mayamayaleli silikwali yo kali pwaopwaom gole sipeili kulukululi mena kabo simiyasio kaba miyane kolili. 5 Pigabu yo tutu daguguna siyawatagilima kaba miya lalakinawa koina. Kaba miya lalakinawa manna mena mayale wedowedolina kali baibaiwa

seben siwedowedoli. Mayale bwaitete siya Yaubada Yaluyaluwana seben.* 6 Tabe kaba miyane wasawasana manna mena ginauli yabo imiyamiya kana koleya besiele kalita manna neganegana besiele gelasi.

Yo kaba miyane wasawasanane manna mena ginauli meyawayawasili esopali (4) sitolo-takikilan na siya manliyao yoli meuloina simiya-takikili manli mena yo dagelali mena. 7 Ginauline meyawayawasiline yabo besiele laiyon, labuina besiele bulumakau na yaiyonana kana koleya besiele tomo kana koleya yo esopalina besiele magesubu ievaeva. 8 Kabo yamayamayalene esopaline kolili kaigeda kaigeda pepena kana baibaiwa sikis (6) yo tabe manliyao yoline meuloina imiya-takikili yo tabe pepeliyaone kolili kaloli mena yo dagelali mena. Kabo sauga meuloina siwaliwali yo nige sikakaiyawasi siba, “Tabu tabu tabu, Guyau Yaubada iya Tokaiwesosi iya imiyamiya sauga bagubagunana koina yo sauga kabona koina yo sauga ilalaoma koina.” 9 Na saugana yamayamayale esopaline siwali sitobalan yo siyakasisiyan yo sikawatoki tomone koina iya imiyasio kaba miyane koina, bwaite iya kani imiyayai, 10 yo kabo siya tautaubalao lalakiliyao yoli tuwenti powa (24) manna mena sitalu-miyasio yo koina sipwalou. Yo kali pwaopwaom gole sikele-gabaegili yo sipeili kaba miyane wasawasana mena iya yawasi miyamiya yaina kani nige ilolotom manna mena yo siba, 11 “Ama Guyau yo ama

* **4:5:** Bwaite Yaluyaluwa Tabuna.

Yaubada Tokaiwesosi ilonamwa-yagimai kawalo-seyagiwo, yo kayakasisi-yagiwo, yo am kaiwe katobalan, kaiwena ginauli meuloili kubomamo am nuwatu mena kuyamayaleli simiyamiya kabona meyawasili."

5

Sipi natuna esana lami ilau buki moumouna ikalai

1 Kabo tomone yagitai kaba miya wasawasana
mena imiyasio na nima ulaulana mena buki
moumouna, bwaimwa pepa malamalawena,
imiyamiya. Yo pepane kalona mena silele
yo dagelana mena tabe silele. Kabo pepane
kaba yapatu-kalatanna meuloina seben koina
siyapatuli. 2 Yo anelose yabo kaikaiwena yagitai
kainana lalakina mena iwaloba, "Yaiya tem
sowasowana me ana namwanamwa na pepane
ikalai na kaba yapatu-kalatannane sebenne
ikele-gabaegili na pepane isoke?" 3 Na nige yabo
silolobai bulibuli mena yo yanuwa yaulina mena
yo nuwana besiele tanoluwa mena na mesabana
ana namwanamwa mena pepane ilivasi yo ikala
na kalonane igitai. 4 Kabo nuwagu inaesosi
mwa yavalam lalakina, kaiwena nige yabo
tonamwanamwa na pepane isoke yo ikala na
kalona igitai. 5 Kabo tautaubalao lalakili kalikava
yabo ilaoma yo koliyau iwaloba, "Tabu valam.
Naga ugitai, kin Deibida koina ilaoma tomonane
esana ilalakisosi iya kana mumuga susu Yuda.
Kana tokalomagigiliwo ikaiwe-gabaegiliko yo
iya ana kaiwe besiele yamayamayale laiyon,

mwa iyamo sowasowana pepane kaba yapatu-kalatannane sebenne ikele-gabaegili.”

6 Yo yagitesae yagitai lami, iya kana koleya
besiele siunuyamateyako, itotolo kaba miya
wasawasana luwaluwalina mena kabo
yamayamayale esopaliwa tabe tautaubalaowa
tuwenti powa meuloili simiya-takikilan. Yo
lamine sokina seben manna mena yo tabe
mannao seben. Mannao bwainene Yaubada
iya yaluyaluwana, kabo iya kana koleya
besiele yaluyaluwa seben Yaubada iyawasali
silobi yanuwa yaulina dedeina meuloina
kolili. 7 Tomone kaba miya wasawasana
mena imiyamiya yo pepa moumounawa ikabi-kalatan nima ulaulana mena kabo lami itolo
yo ilaoma yo pepane ikalai. 8 Saugana pepa
moumouna ikalai yo yamayamayale yoli esopali
mekalikavao tautaubalao lalakiliyao sipwalou
manna mena. Me ali kaba venu esana api yo
gaeba gole na siloyapowonli mula bwalaina
namwanamwasosina mena, kana katai besiele
Yaubada ana tomoyao ali kawanoi isaesae
koina. 9 Yo wali waluwaluna yabo siwaliyan
lami kaiwena siba, “Kowa Tonamwanamwa
yo kowamo sowasowam pepane ukwalai yo
kaba yapatu-kalatannane ukele-gabaegili yo
kusoke yo ukwala-gwaligwali, kaiwena tauna
kona siunuyamatewo yo kwasinem ididi. Yo
kwasinem ana didi koina tomo ukwalailima
siyamala Yaubada ana tomoyao, susu uloi uloi,
kaina uloi uloi, kaba loina uloi uloi, yo kwapi
uloi uloi. 10 Kabo siyaele kupeiliko am kaba loina
kana tomo yakayakasisili kabo siya sipaisowa ala

Yaubada kaiwena. Yo siya kani yanuwa yaulina siloinayan."

11 Yo yagitesae anelose baibaiwasosili yagitaili
nige sowana tayasilili, kabo mekalikavao ya-
mayamayale esopali yo tautaubalao lalakiliyao,
kaba miya wasawasana sitolo-takikilan. 12 Na
yabenalan siwali kainali lalakina mena siba,
"Lami tauna kona iya siunuyamate, kabona ana
namwanamwa yo ana kaiwe ana wasawasa yo
ana sonoga kaiweli tatobali-seyan, kabo tayaka-
sisiyan yo tatobalan." 13 Kabo yabenalan ginauli
meuloina meyawasili bulibuli mena yo yanuwa
yaulina mena yo tanoluwa mena yo kalita mena,
meuloili siwaliwali siba, "Tomone imiyasio kaba
miya wasawasana mena iya yo Lami tatobal-
anagili, yo tayakasisi-yagili, yo takawa-kaikaiwe-
yagili, yo takawa-wasawasa-yagili sauga meu-
loina kani nige ilolotom." 14 Kabo yamayamay-
ale esopali siwaloba, "O, besiele." Na siya tau-
taubalao lalakiliwa sitalumiyasio yo sipwalou
koina.

6

Lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna iyatubu isoke

1 Yo lami yagitai pepa moumouna kaba
yapatu-kalatanna meuloina seben papalina
mena siyapatu kabo kaba yapatu-kalatanna
bagubagunana ikopa-gabaen. Na yamayamayale
esopali kolili yabo kainana lalakina mena
iedeedede yabenalan kainana kana benali besiele
tutu daguguna, iwaloba, "Kulaoma." 2 Sauganane
koina osi mayamayalena yagitai iyawatagilima,

yo tomone imwalisae pwatana mena gipoyo ikabi-kalatan, kabo Yaubada pwaopwaom wasawasana iwolena koina kabo iyawatagili ilau na ikaleya yanuwa yo yanuwa kolili yo ikaiwe-gabaegili. 3 Kabo lami buki moumouna kaba yapatu-kalatanna labuina ikopa-gabaen kabo yamayamayale labuina kainana yabenalan iwalo iba, “Kulaoma.” 4 Yo osi balabalagiyana yabo iyawatagili, kabo tomone imwalisae pwatana mena Yaubada kaiwe iwolena koina na iya kaleya iyatubu yanuwa yaulina mena, yo tomo siyeunuunu-wagili. Kabo Yaubada kaleya kelepana lalakina kaigeda iwolena tomone koina.

5 Yo tabe lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna yaiyonana ikopa-gabaen, kabo yamayamayale yaiyonana kainana yabenalan iwaloba, “Kulaoma.” Sauganane koina osi dubadubana yabo yagitai, yo tomone imwalisae pwatana mena yo polowe kaba liyeliyeina ikabikalatan nimana mena. 6 Kabo kaina yabo yabenalan ilaomaya yamayamayalene luwali mena, kana benali besiele tomo kainana, kabo iwalolau tomone iya imwalisae osi pwatana mena iba, “Witi kuyatake yo kana polowe besiele kilogelam kaigeda yo maisana besiele kaliyate kaigeda kana paisowa maisana, yo bali kuyatake kana polowe besiele kilogelam yaiyona, yo maisana besiele kaliyate kaigeda kana paisowa maisana.* Yo mayau olibe mekanakava oine tanoliyao tabu kwasisibayanaeli.”

---

* **6:6:** Witi yo bali kali koleya kaigeda, siya Yudiya kali lalakina, yo maisali sisaesosi kaiwena guliyam lalakina iyawatagili.

7 Yo tabe lami pepa moumouna kaba
yapatu-kalatanna esopalina ikopa-gabaen, yo
yamayamayale esopalina kainana yabenalan
iwaloba, “Kulaoma.” 8 Sauganane koina osi yabo
yagitai yona kana koleya besiele kaukauna yo
tomone imwalisae pwatana mena esana Boita yo
toboita ali yanuwa mulina mena ilaulau. Mwa
Yaubada kaiwe iwolegili kolili yo sowasowana
yanuwa yaulina tomonliyao kali baibaiwa
besiele wan kota siunuili. (Nige yakato tomo
meuloila na besiele yanuwa yaulina boda kana
yakasa esopali na boda kaigeda koina meuloina
siunuyamateli na boda yaiyona situpwa) Yo
tomo tupwaliyao kaleya mena siboita, yo tomo
tupwana guliyam lalakina kaiwena siboita
yo tupwaliyao muya kaiwena siboita yo tabe
yakayakan sokasokali tomo tupwaliyao sikanli
yo siboita. 9 Kabo lami pepa moumouna kaba
yapatu-kalatanna valigigina ikopa-gabaen,
kabo toboita yaluyaluwali yagitaili kaba pwaoli
yaulina mena. Siya baguna Yaubada ana walo
siguguyeyan yanuwa yaulina mena kaiwena
siunuili. 10 Kabo siyoga kainali lalakina mena
siba, “Guyau Tomiyasaesosi, kowa tabu yo
kowa towalo yawasosi, toisabo sauga koina
kani tomo yanuwa yaulina kuyatalayagili? Kai
kasanasanaiwo na kama gum kuyai kaiwena
siunuimai.” 11 Kabo kaigeda kaigeda kali
kwama malamalaweli yo mayamayaleli Yaubada
iwolegili, kabo iwalolau kolili, “Kwasanasana
sauga kikiunamo kanasiga kamikavao ami tali
topaisowao tem tomo siunuili besiele komiu
nuwanuwagu kami yasiyasili sowasowana.”

12 Kabo tabe lami yagitai pepa moumouna
kaba yapatu-kalatanna sikis (6) ikopa-gabaen yo
mwanikiniki kaikaiwena inuku. Yo dabwelo
iboniboniyai, kana koleya besiele Yaubada dab-
welone isuma kaleko dubadubana koina, yo
waikena ibuikeile ibalagiya besiele kwasine, 13 yo
utu bulibuli mena sibeku yo silobima sitalu
yanuwa yaulina mena kana koleya besiele yau-
mai ilotalu yo mayau uweliyao sisalulu bwatano
mena. 14 Yo bulibuli imwasali kana koleya be-
siele oleole tamou, yo yanuwa yaulina, koya yo
kalita simwasali ali kaba miya silogabaegili si-
tatagwaligwali. 15 Yo yanuwa yaulina kana kinyao
yo kana toloinao yo kana tokaleyayao lalakili yo
siya tomasuliwo yo siya esaliyao lalakili yo tomo
meuloili, yo siya tabe topaisowao panpanli yo
topaisowa livalivasili siyabubu silau koya kolili
veku dupaliyao kolili sikeno-wadam. 16 Yo kabo
siyogasae koya yo veku kolili siba, “Wagunaima
yo kwasalulu yo kwatapipili kwalobima kwapu-
luimai, na tomone iya kaba miya wasawasana
mena mesabana tabu igigitaimai yo besiele lami
ana munamunai tabu iyayakalomai. 17 Kaiwena
ali munamunai kali kaliyate ilaoma-oliko salila
mena kani toisabo tomo sowasowana ali muna-
munaine itolo kaukausi?”

7

Tomo Isileli kali baibaiwa andeledi poti powa tausan mekali kilakilala

1 Ginauli bwaite mulina mena, aneloseyao
esopali yagitaili sitotolo yanuwa yaulina dedeina
esopali kolili. Yo kabo yaumai manna esopali

sitolo kausili tabu yaumai sitotowa yanuwa mena
nuwana kalita mena yo mayau kolili. 2 Kabo
anelose yaboyoi yagitai isaemawaya dabwelo ana
kaba tunsae mena, tete kaluwabu koina. Yo
Yaubada meyawasina ana loina kana kilakilala
ilokalai. Yo kabo iyoga kainana lalakina mena,
iyogalau anelose esopaline kolili siya Yaubada
kaiwe iwolenako kolili kani yanuwa yo kalita sis-
ibayanaeli. 3 Mwa iwaloba, “Tabu naga yanuwa
yo kalita, yo besiele mayau kwasisibayanaeli naga
kwasanasana kanasiga ala Yaubada ana kilakilala
yatutu-yapatu ana topaisowao lamwali mena.”
4 Yo yabenalan siya kali kilakilala situtuli lamwali
mena kali baibaiwa wan andeledi poti powa
tausan silaomaya susu tuwelo Isileli bodane ko-
lili. 5 Kabo siya mekali kilakilala siyaele bwaite,
tuwelo tausan silaomaya susu Yuda koina, tuwelo
tausan silaomaya susu Luben koina, tuwelo tau-
san silaomaya susu Gada koina, 6 tuwelo tausan
silaomaya susu Aseli koina, tuwelo tausan silao-
maya susu Napitalai koina, tuwelo tausan silao-
maya susu Manase koina, 7 tuwelo tausan silao-
maya susu Simioni koina, tuwelo tausan silao-
maya susu Libai koina, tuwelo tausan silaomaya
susu Isaka koina, 8 tuwelo tausan silaomaya susu
Sebuloni koina, tuwelo tausan silaomaya susu
Yosepa koina yo tuwelo tausan silaomaya susu
Beniyamina koina.

Yoni boda lalakina bulibuli mena igitaili kali kwama mayamayaleli

9 Yo tabe muli mena yagitesaeyoi kabo boda
lalakisosina nige sowasowala tayasilili yagitaili,

siya silaomaya kaba loina uloi uloi kolili, susu uloi uloi kolili, kaina uloi uloi kolili, boda uloi uloi kolili. Yo tomone iya imiyasio kaba miya wasawasana mena mekanakava lami, yo manli mena sitolo kabo kali kwama malamalaweli na mayamayaleli siluwuili yo kabo me ali yaliyaya mayau lagalagali me liguliguli nimali mena sikalakalaili. 10 Yo siyoga kainali lalakina mena, siba, “Lebo ilaomaya ama Yaubada yo lami kolili siya simiyasio kaba miya wasawasana mena.”

11 Kabo anelose meuloili yo tautaubalao lalakiliyao yo kabo yamayamayale esopali kaba miya wasawasana sitolo-takikili. Yo sitalumiyasio mwa sipwalou Yaubada koina ana kaba miya wasawasana manna mena. 12 Yo siwaloba, “O, besiele. Ala Yaubada tatobalan, yo takawawasawasa-yani, yo tawaloba iya tosonoga iya tabu yo tokaiwe. Yo takawatoki koina sauga meuloina kani nige ilolotom. O besiele.”

13 Kabo tautaubalao lalakili kalikava yabo ineli-laoma koliyau iba, “Tomone kali kwama malamalaweli yo mayamayaleli, tabu ukwakataili, siya toyanuwao toweya silaomaya?” 14 Kabo kainana yayamaisa yawaloba, “Taubala, nige yakakatai, kowamo ukwatai.” Kabo iwaloma koliyau iba, “Siya silaomaya kamkamna lalakina kalona mena, bwaimwana itubumaya yanuwa yaulina mena. Kabo lami kwasinena mena kali kwamane ideulili yo simayale. 15 Mwa siya simiyamiya Yaubada ana kaba miya wasawasana manna mena, boniyai yo kaliyate sipaisowa koina ana nume tabu kalona mena, kabo tomone iya imiyasio kaba miya wasawasana mena yo

mekalikava simiya yo iya ana gitekalatan mena iyakaboboili. 16 Nige tabe siguguliyam, yo nige galogaloli simamagu, yo dabwelo nige igagabuli, 17 kaiwena lami iya imiyamiya luwaluwalili mena kaba miya wasawasana salina mena, kabo igitekalatagili besiele sipi togitekalatan ana sipiyao igitekalatagili, ibagunayagili silau waila bunubunuwasina meyawasina koina. Yo mataliloli meuloina manli mena Yaubada kani isauli."

8

Lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna sebenna ikopa-gabaen

1 Mwa lami pepa moumouna kaba yapatu-kalatanna sebenna ikopagabaen yo nige tabe dagugu yabo bulibuli mena na mwanou lalakina besiele awa tupwana, bwaimwa besiele 30 minits. 2 Yo anelose yoli seben siya sitolo Yaubada manna mena yagitaili, mwa Yaubada bwagigi seben iwolegili kolili. 3 Na anelose yabo iya gaeba gole ikalai ilaoma itolo kaba pwaoli manna mena. Kabo mula bwalaina namwanamwasosina baibaiwana Yaubada iwolena koina ilau yo igabu, Yaubada ana tomoyao ali kawanoi kana etulan, kabo kaba pwaoli gole imiyamiya kaba miya wasawasana manna mena bwaimwana koina mulane igabu. 4 Mwa mulane bogauna mekanakava Yaubada ana tomoyao ali kawanoi sisae, ilaomaya anelose nimana mena, iya itotolo Yaubada manna mena. 5 Yo anelose gaeba ikalai, yo ilau kaba pwaoli mena, gibwala wedowedolina itauli, mwa me ana kaiwe isuwe-gabaen ilobi yanuwa yaulina

mena. Kabo tutu yo pigabu siyawatagili tabe mwanikiniki inuku.

Anelose ali bwagigi siyuili

6 Kabo anelose seben ali bwagigi seben
sikatububunagili sabi yuili. 7 Kabo anelose
bagubagunana ana bwagigi iyui, yo sauganane
koina galewa pokopokona kolokololona yo
mayau wedowedolina kwasine mekanakava
siebweli Yaubada me ana kaiwe isuwe-gabaen
ilobi yanuwa yaulina mena. Yo yanuwa yaulina
meuloina kana yakasa yaiyona na kaigeda
iwedoli, yo mayau yo kawasi namwanamwana
meuloina siwedoli. 8-9 Yo anelose labuina ana
bwagigi iyui, yo kabo ginauli yabo besiele
koya lalakina iwedowedoli kabo ibeku ilobi
kalita mena. Yo kalita meuloina kana yakasa
yaiyona na kaigeda iyamala kwasine na labuine
namwanamwali yo kalitane iyamala kwasine
kalona mena iye meuloili siboita yo waga meuloili
sitatagwaligwali.

10-11 Yo tabe anelose yaiyonana ana bwagigi
iyui, kabo utu lalakina yabo iwedowedoli be-
siele odam ibeku-lobimaya bulibuli mena, kabo
ilobi italu waila yalubwasi lalakili sibaibaiwa
yo waila doelu bunubunuwasili sibaibaiwa ko-
lili. Yo waila meuloina kali yakasa yaiyona na
kaigeda utune ibeku koina na labuine nigele. Yo
utune esana kelabasi. Kabo utune ana kaba
talune koina wailana meuloina sikelakelabasi yo
tomo sibaibaiwa wailane sinuma siboita. 12 Tabe
anelose esopalina ana bwagigi iyui kabo dabwelo
yo waikena yo utu sinae, yo saugaliyaone koina
nige silalala. Kaliyate sauga tupwana yo boniyai

sauga tupwana siboniboniyai, besiele powa (4) awa kaliyate mena nige dabwelo yo powa awa boniyai mena nige utu yo waikena. 13 Yo yagitesae yoi, kabo magesubu lalakina ievaeva bulibuli luwaluwalina mena yagitai, kabo kainana lalakina mena iyogayoga bwaite besiele, “Ooo, nae. Ooo, nae. Ooo, nae. Kaiwena kikiunamo anelose yaiyonane ali bwagigi siyuili kabo yanuwa yaulina kana tomiyayao meuloili kani naenaena silobai.”

9

Anelose valigigina ana bwagigi iyui

1 Kabo anelose valigigina ana bwagigi iyui yo utune iya tauna kona ibekuma bulibuli mena yo italu yanuwa yaulina mena bwaimwana iya yagitai. Yo Yaubada ki iwolena koina, gula nige gunna kanasigamo, iya kana ki utune ikalai. 2 Mwa utu gulane kana gamwa iki yo isoke, yo mayau lalakina bogauna iyawatagilima gulane kalona mena. Kabo bogau ana balubalu kaiwena yo dabwelo ikausi mwa iboniboniyai. 3 Kabo mwalimwali siyawatagilima bogaune kalona mena silobi yanuwa yaulina mena, yo Yaubada italamwagili ali leta kana kamkamna besiele kabo gasakilikili mwakali ana kamkamna. 4 Yaubada isikote tabu kawasi yo nuwana mayau yo besiele ginauli yabo kumakumaina sisisiba-yanae, na iyamo siya tomo nige Yaubada ana kilakilala lamwali mena, siya bwaimwana kani sisibayanaeli. 5 Yaubada nige itatalam yakato sikapuyamateli na iyamo kani siletaili na sikamkamna yo waikena kana baibaiwa besiele valigigi, na

tem siletaili ana kamkamna besiele gasakilikili
mwakana ana kamkamna. 6 Na sauganane koina
kani tomo kamkamna iunuili kabo siba, “O besi na
kaboitamo.” Na nige sowasowali siboita, kaiwena
kani boita iyabubu-gabaegili.
7 Kabo mwalimwaliwone kali koleya besiele osi
sikatububunagili kaleya kaiwena. Kabo ginauli
yabo besiele pwaopwaom gole sipeili kulukululi
mena, yo manli kana koleya besiele tomo manli.
8 Na itoliyao kali koleya besiele sinesineo itoli
na mwakaliyao besiele laiyon mwakali. 9 Yo
gamwagamwaliliyao mekali peikaukausi besiele
aeyan koina siginauli. Na pepeliyao daguguli
besiele osi baibaiwali yo waga niuniuli sisage-
sagena kaleya kaiwena. 10 Tabe meuyawaliyao
besiele gasakilikili uyawaliyao, yo uyawaliyaone
kolili me ali wamali. Tem tomo sisakonali
uyawaliyaone kolili yo sikamkamna kana ma-
malawe besiele waikena valigigi. 11 Na anelosene
gulane kana toloina iya mwalimwali ali kin,
esana kaina Ibeliu koina Abadoni, na kaina Giliki
koina Apoliyoni kana bui besiele ‘tosibayanae.’
12 Kabo kamkamna bagubagunana imwawasi, na
labuiyoi kani tabe silaoma.

Anelose sikisina ana bwagigi iyui

13 Mwa anelose sikisina ana bwagigi iyui yo
kaina yabo yabenalan, ilaomaya kaba pwaoli
gole koina iya itotolo Yaubada manna mena.
14 Kabo iwalolau anelose sikisina koina iya me
ana bwagigi iba, “Anelose esopali kulivasili
siyaele sipanili simiyamiya waila lalakina esana
Yupeletisi koina.” 15 Mwa ilau aneloseyao

esopaline ilivasili siya Yaubada ipanili yo ali sauga yawasosi kana kaliyate kana waikena kana bolime sisanasanai, yo kabo silau yanuwa yaulina tomonliyao sibaibaiwa siunuili. Bwaimwa tem tomo yanuwa yaulina mena meuloina tayakasa boda yaiyona na boda kaigeda siunuyamateli na boda labui situpwa. 16 Ali tokaleyayao simwalisae osi mena wasana yabenalan kali baibaiwa besiele tu andeledi miliyon.

17 Kabo bwaite iyakenayagau yagitai besiele, kabo siya tomwalisae osi mena kali koleya bwaite besiele, tomonliyaone gamwagamwalili mekali peikaukausi, kali saba balabalagiyali yo kalakalawana yo yogeyogena. Na osine kulukululiyao besiele laiyon kulukululi yo gamwali mena kalapulupululu yo bogau yo tabe veku salepa wedowedolina siyawayawatagili gamwali mena. 18 Yo tem tomo yanuwa yaulina mena meuloina tayakasa boda yaiyona na boda kaigeda siboita na boda labui situpwa. Bodane siya siboita kaiwena kamkamna yaiyonane kolili saugana osine gamwali mena tawae siyawatagilima. 19 Gamwali ana kaiwe mena tomo siunuili yo besiele uyawali mena. Yo uyawaline kali koleya besiele weso yo me kulukululi yo iya koina tomo siyakamkamnali. 20 Iyaele kamkamna simayaleko na siya nige kamkamnane iunuili iyamo siya nige sinunuwabui, iyaelemo dimoni kolili sitapwatapwalolo yo tabe kokotomo gole yo siliba yo kopa yo veku yo mayau kolili sitapwatapwalolo. Kokotomone siya nige me tenali yo nige kainali

yo nige sowasowali silokeikeile. 21 Tabe
besiele tomone iyaelemo siunuunu-yamate,
sikewakewali, siganaganawali, sikukukukula,
nige sinunuwabui.

10

Anelose yabo pepa moumouna kikiuna ikabi-kalatan nimana mena

1 Kabo anelose yabo kaikaiwena yagitai ikaisulu
ilolobima bulibuli mena. Yo yaloyaloi isuma-
takikili besiele kwama malamalawena yona
mena, yo gilo kulukuluna mena isakona-takikili
tabe kana koleya ipigapigabu besiele dabwelo,
yo kaena mena mayau siwedowedoli sitotolo
besiele tuki. 2 Yo pepa moumouna kikiuna
sokesokena nimana mena ikabikabi-kalatan
yo kaena ulaulana ipei-lobiyen kalita mena,
na kaena gegebana ipeiseyan dekawa mena.
3 Kabo iyoga kainana lalakina mena besiele
laiyon ana kalagaga. Iyoga imwawasi, kabo
tutu seben siyamaisa siedeedede. 4 Saugana tutu
seben siedeedede, na yakato kainali yaleleli,
kabo kaina yabo yabenalan ilobimaya bulibuli
mena iwalo iba, “Tawae tutu seben siwalowen na
kubenalagiliko besi simiyamiya nuwam mena,
na tabu kulelele-lobiyegili buki mena.”

5 Yo kabo anelosene iya yagitai kaena yabo
ipei kalita mena yo yabo dekawa mena, kabo
nima ulaulana ikeleisin yo iyagaseyan bulibuli
mena. 6 Yo ikawalulusae Yaubada esana mena,
iya miyamiya yaina iya bulibuli yo yanuwa
yaulina yo kalita yo ginauli meuloili kaloli
mena kali toyamayale. Yo iba, “Sauga sana kana

sauga imwawasiko. 7 Saugana anelose sebenna
ana bwagigi iyui kabo Yaubada ana nuwatu
wadawadamna meuloili kani iyemwawasili,
besiele tauna kona ana topaisowao palopita
kolili iwalo-masalan." 8 Mwa kainane yabenalan
ilobimaya bulibuli mena, iwalo koliyau iba,
"Kulau anelosene kaena yabo kalita mena
yo kaena yabo dekawa mena koina iya pepa
moumounane kikiuna sokesokena nimana
mena ikabikabi-kalatan bwaimwa ukwalai."
9 Yo kabo yalau anelosene koina yaba, "Pepa
moumouna kikiuna kuyeyama." Kabo iwalo
koliyau iba, "Ukwalai ukwan. Na iyamo saugana
kumamai gamwam mena iluviluvisosi besiele
kamwakamwa, na saugana kusinoli ilobi diyam
mena ibomamo tomalimali." 10 Mwa pepa
moumouna kikiuna yakalai yakan. Kabo
gamwagu mena yamamai kamnana iluviluvi
besiele kamwakamwa, na saugana yasinoli ilobi
diyagu mena, ibomamo tomalimali. 11 Yaubada
iwaloma koliyau iba, "Kupalopisai yo yagu walo
kuwalowegili yoi kaba loinao meuloili kolili,
kwapi uloi uloi kolili, kaina uloi uloi kolili, yo
kinyao kolili."

11

Yaubada ana toyawasa labui wasali

1 Anelose yabo ginagina kaba liye iyeyama
koliyau yo iwalo-laoma koliyau iba, "Kulau
Yaubada ana nume tabu yo kaba pwaoli
kuliyeili, yo tomone sitapwatapwalolone kali
baibaiwa tabe kuyasili ukwalai. 2 Yo tabe
bakubakune tupwaliyao nume tabu kana gana

dedeina mena kulogabaegili. Tabu kuliliyeili, kaiwena Yaubada italamwanako siya yanuwa uloili tomonliyao kolili. Siya kani yanuwa tabu Yelusalema siutumutumutu molosan waikena kana baibaiwa poti tu (42). 3 Kabo yagu toyawasao labui yayawasali, yo kwauya kwamana siluwui, yo sipalopisai na yagu walo siwalowalowen tomo kolili kaliyate kana baibaiwa wan tausan tu andeledi sikisti (1,260).”* 4 Yo toyawasa labuine siya mayau olibe labui yo mayale labui siya sitotolo yanuwa yaulina kana Toyamayale manna mena. 5 Na tem yaiya yakato itonan yo isibayanaeli kani mayau wedowedolina iyawatagilima gamwali mena yo kali tokalomagigiliwone sigabuli yo siboita. Na ali boitane besiele bwaite. 6 Yo me ali kaiwe kabo sowasowana bulibuli sikausi nige sowana galewa italu, tem ali sauga palopisai kana sauga mena. Besiele tabe waila sibui iyamala kwasine. Yo tem nuwanuwali polowe yo muya siwalo siyawatagili sowasowali siginaulili.

7 Saugana Yaubada ana walo siyawasayan imwawasi, kabo gula nige gunna kanasigamo koina yamayamayale naenaena yabo sokasokana iyawatagilima yo ikaleya kolili. Kabo kani iunuili yo siboita. 8 Yo yoli boiboitali kani sikeno bwagabwaga yanuwane lalakina kana kamwasa mena. Walo kobwaibwaili mena yanuwane esana siwaloba ‘Sodoma’ o nuwana ‘Itipita’, yo yanuwane koina toyawasa labuine

* **11:3:** Waikena poti tu yo kaliyate wan tausan tu andeledi sikisti siya kaigedana.

ali guyau tauna kona siyakelose.† 9 Yo tomo
kwapi uloina uloina yo susu uloina uloina yo
kaina uloina uloina yo yanuwa uloina uloina
kolili kani silaoma, na kaliyate yaiyona tupwana
koina tomo boiboitaline simanmanbubu na kali
pei salai kaiwena sisikote. 10 Yanuwa yaulina
kana tomiya kani sigagasa toyawasa labuine ali
boita kaiwena. Mwa yaliyaya siginauli yo mulolo
tupwana siyauyan kalikavao kolili, kaiwena
tauna kona toyawasa labuine (palopitao) yanuwa
yaulina kana tomiya siyakamkamnali.
11 Kaliyate yaiyona tupwana imwawasi,
kabo Yaubada yawasi iyui-panaisan kolili yo
yawasiliyao siyasaeyoi yo sitoloyoi. Kabo tomone
sigitaili simatausi lalakina. 12 Kabo toyawasa
labuine kaina lalakina yabo sibenalan ilobimaya
bulibuli mena, iwalo kolili iba, “Kwasaema bwaite
kewa mena.” Yo yaloyaloi yabo pwatana mena
simwalisae yo sisasae bulibuli mena kabo kali
tokalomagigiliwo sitolo yo sisakaisae sigitagitaili.
13 Sauganane koina mwanikiniki lalakina inuku,
kabo yanuwane numena tupwana sibaibaiwa
siguli, tem numene kali baibaiwa yanuwane
koina tayakasa gwau sanaulu (10) na nume gwau
kaigeda iguli na numene kali baibaiwa gwau naen
(9) situpwa simiyamiya. Kabo tomo kali baibaiwa
seben tausan siboita mwanikinikine koina, na
siya nige siboboita me ali matausi kabo Yaubada
bulibuli mena ana kaiwe siwaloseyan. 14 Kabo
kamkamna labuina imwawasi, na yaiyonana
iyaele sauga kikiunamo kani iyawatagilima.

† **11:8:** Iwalowalo yanuwane lalakinane bwaimwa Yelusalema kaiwena.

Anelose sebenna ana bwagigi iyui

15 Yo anelose sebenna ana bwagigi iyui
kabo tomiya bulibuli mena kainali lalakina
yabenalan siba, “Iyaele yanuwa yaulina kana
loina imiyamiya ala Guyau Yaubada mekanakava
ana Mesaiya kolili, yo iya iloina sauga meuloina
yo kani nige ilolotom.” 16 Na siya tautaubalao
lalakili yoli tuwenti powa (24), siya simiyamiya
ali kaba miya wasawasana mena Yaubada manna
mena, yo sitalu-miyasio yo sipwalou koina, 17 siba,
“Kowa Guyau Yaubada Tokaiwesosi kumiyamiya
sauga bagubagunana koina yo sauga kabona
koina kakawatoki koliwo kaiwena am kaiwe
lalakina ukwalai yo am loina yanuwa yaulina
mena kuyatubu. 18 Kam tokalomagigiliwo
simunamunai lalakina koliwo na kowa am sauga
munamunai kana sauga ilaomako. Sauganane
iyawatagilimako yo siya siboita kuyatalayagili,
yo siya yanuwa yaulina sisibayanae tabe
kusibayanaeli. Sauganane iyawatagilimako am
topaisowao palopitao yo am tomoyao meuloili
siya siyakasisi-yagiwo esaliyao lalakili yo esaliyao
kikiuli maisaliyao kuwolegili.” 19 Kabo Yaubada
ana nume tabu bulibuli mena gamwana itasoke,
mwa waloyameli kana dedewaga yagitai nume
tabu kalona mena. Kabo pigabu, yo tutu
daguguna, mwanikiniki yo galewa pokopokona
kolokololona siyawatagili.

12

Weso lalaki molosina mekanakava sine wasali

1 Kabo kilakilala yabo lalakina uloi molosina
yagitai bulibuli mena. Sine yabo yagitai ana

kaleko dabwelo ilikwa, na waikena imiyamiya kaena yaulina mena yo kana pwaopwaom wasawasana utu tuwelo ipwaom kulukuluna mena.
2 Isiuma yo diyana ikoi kabo kamkamna iunui yo iyabayaba melumelu ana sauga kabina kaiwena. 3 Kabo tabe kilakilala yaboyoi yagitai bulibuli mena. Weso lalaki molosina yo balabalagiyana, kulukuluna kana baibaiwa seben, yo sokina kana baibaiwa sanaulu kabo kulukuluna kaigeda kaigeda mekali pwaopwaom wasawasali. 4 Uyawana mena utu sibaibaiwa isapiyabekuli bulibuli mena yo sibeku silobi yanuwa yaulina mena sitalu. Tem bulibuli mena utu meuloili tayakasali yakasa yaiyona na utu yakasa kaigeda sibeku na utu yakasa labui situpwa. Kabo wesone ilau sinene manna mena itolo isanasana na tem sauganane melumelune ikabi isinoli.
5 Kabo sinene ikabi natuna tau, melumelune kani yanuwa yaulina meuloina iloinayan yo tabe me ana loina kaikaiwena. Melumelune aneloseyao sikalai siseyan Yaubada koina iya imiyamiya kaba miya wasawasana koina. 6 Yo sinene iyabubu ilau dedei leleyanna koina, dedeinane koina Yaubada kaba miya yabo ikatububun kaiwena. Yo sinene igitekalatan kaliyate kali baibaiwa wan tausan tu andeledi sikisti.

7 Kabo kaleya itubu bulibuli mena. Maikolu me ana aneloseyao sikaleya wesone koina mwa weso me ana aneloseyao besiele sikaleya kolili. 8 Kabo wesone ibelu, yo Maikolu me ana aneloseyao sikaiwe yo wesone me ana bodao sitawoili bulibuli silogabaen silowasi molosi. 9 Yo wesone lalakinane me ana aneloseyao sigabae-lobiyegili

yanuwa yaulina mena. Iya weso bagubagunana,
esana Diabolo o nuwana Seitani na iya yanuwa
yaulina tomonliyao meuloili kali towoya. 10 Yo
kaina lalakina yabo bulibuli mena yabenalan
iba, “Yaubada ana tomoyao ileboiliko ana kaiwe
iyakenayagila iya kin yo ana Mesaiya kana
loina iwolena, kaiwena Diabolone aneloseyao
bulibuli mena sigabae-lobiyenako, iya boniyai yo
kaliyate ala Yaubada manna mena kalakavao
iyakeyakewaili. 11 Na siya sikaiwe-gabaen
kaiwena ali kaiwe ilaomaya lami kwasinena
koina yo sauga meuloina wasa namwanamwana
siluweluwe-wasayan me ali kaiwe. Tabe yawasili
sitalamwagili kaiwena nige simamatausi boita
kaiwena. 12 Bulibuli kana tomiya meuloimiu
kwayaliyaya. Na komiu yanuwa yaulina mena
yo kalita mena kamkamna lalakina kolimiu
kaiwena Seitani ilobiwako kolimiu. Kabo me
ana munamunai kaiwena ikatai ana sauga
ikubwako.”

13 Saugana wesone ikatai yakato sigabae-
lobiyen yanuwa yaulina mena, kabo sinewa
kabikabinawa ikeletawoi nuwanuwana iunui.
14 Na iyamo Yaubada magesubu lalakina pepena
labui iwolena sinene koina, mwa ieva ilau kaba
miyane Yaubada ikakatububunanwa kaiwena
dedei ule leleyanna koina yo kana mwayaga
iyai wesone koina. Na sigite-kalatan bolime
yaiyona yo tupwana. 15 Kabo wesone gamwana
mena waila ipula-yawatagilan yalubwasi, na
tem wailane ididi yakato sinene iyalu-gabaen.
16 Na iyamo bwatano sinene isagui, bwatano
gamwana isaei, yo waila yalubwasine isinoli.

17 Kabo wesone imunamunai lalakina sinene
koina, yo ilau ikaleya tubunao yo gwalugwalunao
meuloili kolili, siya Yaubada ana loina sikatai
yo sibenalan yo Yeisu ana yakayakatai simuliya.
18 Kabo wesone ilobi busu galagala mena itolo.

13

Yamayamayale naenaena yabo iya tokaiwe yo togagasa

1 Kabo yamayamayale naenaena yabo yagitai
kalita mena igayosaema sokina kali baibaiwa
sanaulu yo kulukulunao meuloina seben. Kabo
sokinane kaigeda kaigeda mekali pwaopwaom
wasawasali yo kulukulunaone kolili esa sileleli,
esane Yaubada kaba kawasewa-yanna. 2 Kabo
yamayamayale naenaena bwaine yagitai kana
koleya besiele simai ule esana lepadi yo kaena
kana koleya besiele beya kaena, yo gamwana
kana koleya besiele laiyon gamwana. Kabo weso
ana loina kaikaiwena iwolena yamayamayalene
koina, kabo iya iyamala kin yanuwa yaulina
iloinayan. 3 Yamayamayalene kulukuluna yabo
mekana gai nuwana tauna kona siunui gai lalak-
ina muli mena gaine imau. Mwa koinaele tomo
yanuwa yaulina nuwali ipwanopwanowan na ya-
mayamayalene simuliya koina. 4 Tomo meuloili
sipwalou wesone koina, kaiwena ana loina ana
kaiwe iwolena yamayamayalene koina. Tabe sip-
walouyoi yamayamayalene koina, yo siba, “Nige
yabo besiele yamayamayalene bwaite. Nige yabo
sowana ikaleyai.”

5 Yaubada italam yamayamayalene iwalo-
gagasa yo ikawasewayan, yo Yaubada italamwan

iloiloina waikena kana baibaiwa poti tu (42).
6 Kabo gamwana isaei yo iedeedede Yaubada
isinali yo tabe Yaubada esana yo ana kaba miya
yo siya tomiya bulibuli mena ikawa-naenae-
yagili. 7 Yo Yaubada italamwan kaleya iginaulili
ana tomoyao kolili yo iunuili, tabe Yaubada
italam tomo meuloili iloinayagili yanuwa uloina
uloina, kaina uloina uloina, yo kwapi uloina
uloina. 8 Tomo yanuwa yaulina mena kani
sipwalou koina, na siya esali Yaubada ilelelikо
yawasi bukina mena muli mena kabo yanuwa
yaulina iyamayale, siya nige sipwapwalou
yamayamayalene koina. Na bukine lami ana buki
iya lamine tauna kona siunui. 9 Tem metenamiu
sowasowana yagu walone kwabenalan. 10 Tem
Yaubada italamwan na ana tomo yabo sipan, kani
sipan. Tabe tem italamwan yo kaleya kelepana
mena siunui, kani siunui besiele. Bwaimwana iya
kaiwena mwa yakato siya Yaubada ana tomoyao
ilonamwayagili simeli kaikaiwe me ali kalakisiye.

Yamayamayale naenaena labuina ipaisowa yamayamayale naenaena bagubagunana kaiwena

11 Yo tabe yamayamayale naenaena yaboyoi
yagitai ilaomaya tanoluwa mena. Sokina labui
besiele sipi natuna sokina yo iedeedede besiele
weso lalakina ana edeedede. 12 Yo mekanakava
yamayamayale naenaena bagubagunana
simiya toyawa, yo yamayamayale naenaena
bagubagunana ana loina kaikaiwena meuloina
iwolena koina. Kabo tomo meuloina yanuwa
yaulina mena isamaluluili na sipwalou
yamayamayale bagubagunana koina iya mekana

gaiwa. 13 Kabo kaiwe yo kilakilala kaba nuwa
pwanopwano tupwaliyao ipaisowaili. Kaba gite
yabo bwaite besiele, iwalo mayau wedowedolina
ilobima bulibuli mena yo italu yanuwa yaulina
mena kabo iyawatagili besiele ana walo na
tomo meuloili sigitai. 14 Yo Yaubada italamwan
yamayamayale naenaena labuinane ginauli kaba
nuwapwanopwano ipaisowaili yamayamayale
naenaena bagubagunana esana mena, kabo iya
tomo yanuwa yaulina meuloili mwakota mena
nuwali ikoili na simuliya koina mwa iwalolau
kolili iba, “Kokotomo kwayatolo kana yakasisi
kaiwena tauna kona kaleya kelepana mena siunui
na sauga bwaite koina inamwanamwayoiko.”
15 Yaubada italam yamayamayale naenaena
labuinane yawasi iyui-panaisan yamayamayale
naenaena bagubagunana ana kokotomo koina
na mesabana iedeedede yo tomo meuloili tem
siya nige sipwapwalou koina iloina sikoyamateli.
16 Tomo meuloili siya esali lalakili yo esali kikiuli
towasawasa nuwana tobubutuma topaisowa
panpanili yo livalivasili yamayamayale naenaena
labuina iyadidigali nuwanuwana kali kilakilala
sikalai nima ulaulali mena o lamwali mena.
17 Tem tomo yabo nige kana kilakilala ipapagan,
nige sowasowana ginauli yabo iyamaisa yo
igimwala-yani. Kilakilala bwaine yamayamayale
bagubagunana esana o nuwana ana numela.
18 Tem kwasonoga na esa bwaite wakatai-lobai.
Tem yabo me ana katai na yamayamayalene
esana kana numela iloyai na iyasili yo ikatai,
kaiwena numelane tomo yabo esana. Numelane
iyaele bwaite 666.

14

Lami ana boda wali waluwaluna siwaliyan

1 Kabo yagitesae lami yagitai, itotolo koya
Saiyoni pwatana mena mekanakavao tomone
esana yo tamana esana sileleli lamwali mena
kali baibaiwa wan andeledi poti powa tausan
(144,000). 2 Kabo kainali yabenalan ilobimaya
bulibuli mena besiele yalubwasi ididi daguguna
yo tabe besiele tutu daguguna. Yo kainali kana
benali besiele api sikoikoi kainana. 3 Siya sitolo
manli ilau kaba miya wasawasana koina yo
yamayamayale esopali yo tautaubalao lalakili
kolili, mwa wali waluwaluna yabo sikeleisin
siwaliwali. Waline nige tomo yabo ikakatai
bwaimwanamo siyamo yoli wan andeledi poti
powa tausan Yaubada iyamaisa-yavivilaliko
tomo yanuwa yaulina kolili. 4 Siya nige
sitatalamwagili ganawali mumugana koina
sinesineo mekalikavao mwa siya kapwakapwali.
Temga lami toweya ilauya siya mekanakavao
kaiwena Yaubada iyamaisaliko yanuwa yaulina
tomonliyao kolili, yo siya siyamala boda
bagubagunana lami koina. 5 Nige mwakota yabo
gamwali mena talolobai yo nige kali yakewa
yabo.

Anelose yaiyona ali wasa

6 Anelose yabo yagitai bulibuli luwaluwalina
mena ievaeva-keikeile wasa namwanamwana
miyamiya yaina ikalai na iyawasayan tomo
yanuwa yaulina mena kolili susu uloina uloina,
kaina uloina uloina, yo kwapi uloina uloina kolili.
7 Kabo iedeedede kainana lalakina mena iba,

“Yaubada kwamatausan yo esana kwatobalan kaiwena sauga ilaomako na ilaoma iyatala-yagili. Kwatapwalolo koina kaiwena iya bulibuli yo yanuwa yaulina yo kalita yo waila doelu bunubunuwasili kali toyamayale.”

8 Na tabe anelose labuina yoi ieva ilaoma anelose bagubagunana salina mena, iba, “Babiloni yanuwa esana lalakina itatagwaligwali, oo, itatagwaligwali. Kaiwena iya ana ganawali mena yanuwa meuloina isibayanaeli besiele tem wain kaikaiwena tomo meuloili siyauyan na sinuma.”

9 Anelose yaiyonana ieva ilaoma yoli labuine salili mena yo iyoga kainana lalakina mena, iba, “Siya sipwalou yamayamayalene koina yo besiele kokotomo koina, o tem kana kilakilala imiyamiya lamwali mena o nimali mena, 10 Yaubada ana munamunai kamnana kani silotonan. Ana munamunaine besiele wain kaikaiwe molosina isuwaiyako kana komwa mena yo iwolegili sinuma na siya kamkamna lalakina silobai. Lami yo aneloseyao yakayakasisili simiyamiya ali kamkamna sigitagitaili. Sikamkamna kaiwena mayau yo veku salepa wedowedolili iunuili. 11 Kamkamna mayaunane koina bogau isaesae kani nige ana kaba mwawasi. Siya topwalou yamayamayalene yo kokotomone kolili o nuwana kana kilakilala imiyamiya kolili kaliyate yo boniyai sikamkamna.”

12 Wagitai. Walone bwaite koina iya iyanuwapeila kita Yaubada ana tomoyao takalakisiye yo ana loina tamuliya na Yeisu tameliyan. 13 Tabe kaina yabo yabenalan ilobimaya bulibuli mena iba, “Kulele bwaite

besiele iyatubu kabona yo isasae manla mena koina, yo siya tem siboita Yaubada ana paisowa koina Yaubada kani iwalo-mulololi." Yo Yaluyaluwa Tabuna iwaloba, "Oo, siya kani sikaiyawasi na siyaliyaya kaiwena ali paisowa kaiwe koina maisa miyamiya yaina silobai."

Yanuwa yaulina ana sauga sepasepa ilobai

14 Yagitesae yaloyaloi yabo yagitai mayamayalena yo yagitai koleya yabo besiele Tomo Natuna imiyasio pwatana mena, kana pwaopwaom gole koina siginauli imiyamiya kulukuluna mena. Yo witi kaba tomtom kelepana matamatagena ikabi-kalatan. 15 Tabe anelose yabo iyawatagilima Yaubada ana Nume Tabu bulibuli mena koina, yo iyogalau iya imiyasio yaloyaloi pwatana mena koina, kainana lalakina mena iba, "Yanuwa yaulina uwena imatuwako am kelepa ukwalai na kusepasepa kaiwena sepasepa kana sauga iyawatagiliko." 16 Kabo iya imiyasio yaloyaloi pwatana mena ana kelepa iyapaisowa yanuwa yaulina mena, yo yanuwa yaulina isepaoli.

17 Tabe anelose yaboyoi yagitai iyawatagilima Nume Tabu mena iya tabe besiele kelepa kaba tomtom yabo matamatagena ikalakalai nimana mena. 18 Yo anelose yaboyoi iya mayau wedolina kana togitekalatan, ilaoma kaba pwaoli mena yo iyogalau anelosene me ana kelepa matamatagena koina, kainana lalakina mena iba, "Am kelepa matamatagena ukwalai yo oine lakaliyao dibudibubuli kutomli yo ukwele-gogonagilima yanuwa yaulina kana oine yaina mena, kaiwena

uweliyao sibuinako.” 19 Yo anelosene ana kelepa
iyapaisowa yanuwa yaulina mena yo yanuwa
yaulina kana oine uwena itomli yo ikelegogon yo
igabae-lobiyegili oine kaba tamtamna lalakina
kalona mena, kaba tamtamne iya bwaimwana
Yaubada ana munamunai. 20 Kabo oine uwena
sisuwe-lobiyen kaba tamtamne kalona mena
yanuwa gana mulina mena kabo sitam na
kwasine ididi-yawatagilima kaba tamtamne
koina ana didi kana mamalawe besiele tili
andeledi (300) kilomitas yo kana lobi besiele
tu mitas (liye kaigeda).

15

Anelose seben kamkamna sikalailima yanuwa yaulina mena

1 Kilakilala lalakina uloi molosina yabo
yagitai bulibuli mena. Aneloseyao seben yo
kamkamna seben sikalailima yanuwa yaulina
mena, bwaite Yaubada ana munamunai
mwawamwawasina. 2 Ginauli yaboyoi yagitai
kalita manna neganegana besiele gelasi,
mekanakava mayau kalapulupululuna. Yo
tomone siya yamayamayalene sikaiwe-gabaen yo
nige sipwapwalou tabe kokotomone koina yo ana
numela nige kolili, yagitaili sitolo waila papalina
mena yo kaba venu esana api Yaubada iwolegili
sikabi-kalatagili, 3 kabo Yaubada ana topaisowao
wali yabo siwaliyan, Mosese yo lami walili,
siba, “Guyau Yaubada Tokaiwesosi am paisowa
meuloili silalaki yo sinamwanamwa, mumugam
sidudulaisosi yo yanuwa meuloili ali kin kowa,
4 Yaubada tomo meuloili simatausagiwo yo

esam tabu siwaloseyan kaiwena kowa tabu kaigedamo yanuwa meuloili silaoma koliwo sipwalou. Kaiwena am paisowa namwanamwali sigitailiko."

5 Saugana tomone siwali imwawasi, yo manigu isae bulibuli mena yo Nume Tabu yagitai besiele nume kaba miyagogo gamwana itasoke. 6 Yo anelose seben kamkamna seben sikalaili yo siyawatagilima Nume Tabu gamwana mena. Kwama namwanamwasosili pigapigabuli siluwuili, gamwagamwalili mena kali pasa gole sipan-kalatagili. 7 Kabo yamayamayale meyawasili esopali kolili yabo gaeba gole seben iwolegili aneloseyao seben kolili. Gaebaone kaloli mena Yaubada miyamiya yaina ana munamunai iloyapowonli. 8 Yo Yaubada ana kaiwe yo ana wasawasa besiele bogau, Nume Tabu iloyapowon yo nige tomo yabo sowasowana ilusae kalona mena kanasiga tem anelose sebenne ali nuwatu siyemwawasili.

16

Aneloseyao kamkamna seben sisuwe-lobiyegili yanuwa yaulina mena

1 Kaina yabo yabenalan lalakina ilobimaya bulibuli mena iwalolau aneloseyao seben kolili iba, "Kwalau, Yaubada ana munamunai siyaele gaeba seben kaloli mena kwasuwe-lobiyegili yanuwa yaulina mena." 2 Yo anelose bagubagunana ilau ana gaeba ikalai yo isuwe-lobiyen bwatano mena na tomone siya yamayamayalene nae-naena ana kilakilala imiyamiya kolili yo sipwalou

kokotomone koina, meuloili baliyan naenaena kamkamnana iyawatagili kolili.

3 Anelose labuina ana gaeba isuwe-gabaen kalita mena, mwa kalita ikwasine besiele toboiboita kwasineli yo ginauli meuloina sinunununukeikeile siboita sauganane koina. 4 Yo anelose yaiyonana ana gaeba isuwe-gabaen yalubwasi yo waila doelu bunubunuwasili kolili mwa sikwasine. 5 Yo anelose waila kali togitekalatan kainana yabenalan iba, “Yaubada kowa tabu yo kowa sauga bagubagunana yo sauga kabona kumiyamiya, kaba yamaisa bwaite uginauli kana dudulai yawasosi. 6 Siya nige tonuwabui, am tomoyao yo am palopitao siunuili kwasineli sididi koinaele amokisa maisana kwasine kuwolegili sinuma.”

7 Kaina yaboyoi yabenalan ilaomaya kaba pwaoli mena iba, “O besiele, Guyau Yaubada Tokaiwesosi am munamunai maisana kolili uginauli idudulaisosi.” 8 Anelose esopalina ana gaeba isuwe-gabaen dabwelo koina. Yo Yaubada italam dabwelo ana kaiwe iwolena yo iwedowedoli lalakina na tomo yoli igabuli. 9 Wedowedoline koina kamkamna lalakina silobai kabo tomo Yaubada esana sikawanaenae-yani. Iya ana loina mena polowe bwaite iyawatagili iyamo tomo nige sinunuwabui, genuwali Yaubada siwaloseyan.

10 Anelose valigigina ana gaeba isuwe-gabaen yamayamayalene naenaena ana kaba miya wasawasana mena kabo ana kaba loina iboniboniyai yo tomo sibomayoi memenaliyao sikapu-kalatagili kamkamna kaiwena. 11 Yo

Yaubada bulibuli mena esana sikawa-naenae-yani, kaiwena kamkamna yo lobalibaliyan iunuili na iyamo nige sinunuwatui ali paisowa naenaena kaiweli na tem sinuwabui.

12 Anelose sikisina ana gaeba isuwe-gabaen waila lalakina Yupeletisi meuloina koina. Yo wailane iguma yo ileleyan yo sowasowana dedei pwata ali kinyao siyona silobima. 13 Yo yaluyaluwa biki yaiyona yagitaili kali koleya besiele kwekwe, siyawatagilimaya weso lalakina yo yamayamayalene naenaena yo palopita mwakomwakotana gamwali mena. 14 Siya yaluyaluwa yaiyonane ginauli kaba nuwapwanopwano sipaipaisowaili, yo silau yanuwa yaulina kali kinyao sikele-gogonagilima na sikatububu Yaubada Tokaiwesosi ana kaliyate lalakina sisanasanai kaleya kaiwena.

15 Guyau iwalo iba, “Kwabenali. Yagu sauga laoma besiele tokewali ana laoma. Koinaele tem yaiya kowa kusilasilawa yo kam kaleko ukwatububu-nonowai, kani yaliyaya kulobai yo nige sowasowana tomo manli mena kumwal-imwaline.”

16 Kabo yaluyaluwaone kin meuloili siyoga-gogonagili dedei yabo koina kaina Ibeliu siwaloba Amagedoni koina.

17 Yo anelose sebenna ana gaeba isuwe-gabaen luwaluwali bwagabwaga mena. Yo kaina lalakina yabo yabenalan ilaomaya kaba miya wasawasana koina Nume Tabu kalona mena iba, “Imwawasiko.” 18 Kabo ipigabu yo itutu yo mwanikiniki kaikaiwena inuku. Iyatubu saugana Yaubada tomo ipeili yanuwa yaulina mena

yo nige sauga yabo mwanikiniki iyayawatagili
bwaine besiele kaiwena iya ibomamo ikaiwesosi.
19 Babiloni iya yanuwa esana lalakina itaigali na
taigalina yaiyona. Yo yanuwa uloili tupwaliyao
ali taon lalakili isibayanaeli. Kamwasane koina
Yaubada ana munamunai lalakisosina wain
komwana iwolena Babiloni kolili kaiwena ali
lopwano inuwatu-kalatan. 20 Bwanabwana
meuloili yo koya meuloili sitatagwaligwali
sikwalalele. 21 Galewa patupatuna pokopokona
sibekuma bulibuli mena. Kali polowe besiele
pipti kilogelam yo silobima tomo pwatali mena
sitalu kabo Yaubada esana sikawa-naenae-yani
kaiwena kamkamna bwaite ilalakisosi.

17

Sine ganaganawalina imiyasio yamayamayale naenaena pwatana mena

1 Anelose seben siya gaeba seben kali
tokayale yo kalikava yabo ilaoma koliyau iba,
“Kulaoma, naga yayakenayagiwo Yaubada
ana munamunai maisana sine toganawali
yawasosi koina iya imiyamiya waila meuloili
papalili mena. 2 Yanuwa yaulina mena
kinyao mekanakavao ganawali mumugana
siginaginauli, kabo tomo yanuwa yaulina wain
sinuma yo siyauyaule wainne iya bwaimwana
ganawali.” 3 Kabo Yaluyaluwa Tabuna ana
kaiwe ilaoma koliyau yalotonan, mwa anelose
ikalaiyau yalau ule bwagabwaga mena. Na
sine yabo yagitai imiyasio yamayamayale
naenaena balabalagiyana pwatana mena yo
yamayamayalene kulukulunao seben na sokinao

sanaulu. Na yona meuloina koina esa uloina
uloina sileleli esane Yaubada kaba sinalina.
4 Sinene kana kwama balabalagiyana yo tabe
towasawasa ali kaleko kana saba pepolo iluwui,
yo yona kana pasa gole yo veku yo sise tumaliyao
pigapigabuli. Komwa gole ikabi-kalatan na
kalona mena mumugana naenaena ganawali
yo samalulu ikalapowon. 5 Esa yabo silele
lamwana mena kana katai inuwapwanopwano,
bwaite besiele, “Babiloni yanuwa esana lalakina
toganawali yo pwanoli meuloina yanuwa yaulina
mena sinali iya.”

6 Yo sinene yagitai Yaubada ana tomoyao
yo Yeisu kana toluwewasayao kwasineliyao
kolili inuma-yauyaule siya iunuyamateli,
sauganane koina yamankulakulai mwa nige
kainagu. 7 Anelose ineli koliyau iba, “Gubesi
mwa nige kainam? Sinene yamayamayale
naenaenane koina imwalisae kulukuluna seben
yo sokina sanaulu yo kali katai wadawadamli
yawalo-masalan na ukwatai. 8 Yamayamayale
naenaenane iya tauna kona imiyamiya, na
sauga bwaite iya nigele, na kani iyawatagilima
yoi gulane nige gunna kanasiga kalona mena
yo ana laune koina kani iboita. Na siya tomo
yanuwa yaulina esaliyao Yaubada nige ilelelelli
yawasi bukina mena muli mena kabo yanuwa
yaulina iyamayale saugana yamayamayalene
sigitai kani nuwali iyai. 9 Tem kwasonoga
yo ami nuwatu sidudulai na ginauli bwaite
wakataili. Yamayamayale kulukulunao seben
siya besiele koya seben sinene imiyasio pwatali
mena. 10 Na siya tabe besiele kin yoli seben.

Yoli valigigi sibekuko yo yona kaigeda iyaelemo iloiloina na kaigeda yoi naga ilalaoma. Tem ilaoma kani iloina sauga kubwakubwanamo koina. 11 Yamayamayale naenaenane iya tauna kona imiyamiya na sauga kabona iya nigele, bwaimwana iya kin yoli seben kabo iya iyamala eitili yo ana laune koina kani iboita.

12 Soki sanaulu ugigitailine bwaimwana siya besiele tomo sanaulu naga siyamala kin sanaulu. Na muli mena mekalikava yamayamayale naenaenane siloina toyawa ali sauga loinane kubwakubwana nige imamamalawe. 13 Kin sanaulune ali nuwatu sipei kaigedai, kabo ali loina yo ali kaiwe siwolena-gogon yamayamayale naenaenane koina. 14 Kabo mekalikava lami sikaleya. Na lami me ana bodao, siya igitesipwaili yo kana tomeliwo kani sikaiwe-gabaegili. Kaiwena lami iya guyauwo ali Guyau yo kinyao ali Kin."

15 Yo anelose iwaloyoi koliyau iba, "Wailane ugitai, sinene pwatana mena imiyasio, siya kaina uloina uloina, yanuwa uloina uloina yo kwapi uloina uloina. 16 Yo sokine sanaulu mekalikava yamayamayale naenaenane ugigitailine kani toganawaline sikalomagigilan. Yo kani sisibayanae ana gogo sikwayaili na toganawaline kani mekowakowana. Kabo muli mena yona meuloina yo bulumana sikanwoli, yo mayau mena sigabu iwedoli. 17 Yo Yaubada kin meuloina sanaulu iyanuwapeili, yo sipaisowai besiele ana nuwatune, ali nuwatu besiele yo kali loina iwolena yamayamayale naenaenane kanasiga Yaubada ana walo iyamala yawasosi. 18 Kabo sinene ugigitaine, iya bwaimwana

yanuwa esana lalakina, yanuwanane iloiloinayan yanuwa yaulina kana kinyao meuloili kolili.”

18

Yaubada yanuwa esana lalakina Babiloni ikelegwaligwali

1 Yo anelosene ana walo iyemwawasi, na yaboyoi yagitai bulibuli mena ilobima. Loina kaikaiwena imiyamiya koina, yo ana wasawasa mayalena mena yanuwa yaulina meuloina imayale. 2 Na iyoga kainana lalakina mena iba, “Babiloni yanuwa esana lalakina itata-gwaligwaliko, itata-gwaligwaliko. Yanuwa ibubuko yo iyamala yaluyaluwa biki ali yanuwa, yo man naenaeli siya bowa kali tokekan sievaeva-keikeile ali kaba towa. 3 Kaiwena Babiloni ana ganawali yo mumugana besiele wain kaikaiwena tomo meuloili iyanumali yo isibayanaeli. Yanuwa yaulina kana kinyao mekanakavao ganawali mumugana siginauli yo sinene sauga meuloina nuwanuwanamo gogo wasawasana kabo ginauli meuloili igimwalaili mwa towasawasa lalakili meuloili siwasawasa yawasosi mane simasuliyan sinene ana gimwala kalakalabili koina.”

4 Kaina yabo yabenalan yoi ilobimaya bulibuli mena iba, “Komiu yagu tomoyao yanuwane bwaimwana kwalogabaen. Kisi ana kamwasa yauyaulena iyakawamiu yo maisana naenaena ilaowa kolimiu, 5 kaiwena ana pwanoli koyana iyasae isae bulibuli mena itupa, yo ana pwanoline Yaubada inuwatu-kalatan, koinaele kani iyamaisa. 6 Tokaleyayao komiu, mumugane tomo kolili iginauliliko kwayamaisa koina besiele.

Tawae iginaulili maisana kwaolena melabui, iya
wain kaikaiwena iwolena tomo sinuma, mwa
tabe maisana wain kaikaiwe molosina kwasuwai
yo kwaolena inuma. 7 Iya ibomamo esana ipei-
seyan, yo kaba miya namwanamwana koina
imiya. Koinaele maisana kwayakamkamna
molosi ivalam na ikatai. Kaiwena iba, ‘Yau
kuin yamiyasio yagu kaba miya wasawasana
mena, yau nige kwabukwabuli besi, yo nige sauga
yabo yavavalam koyasili besiele kwabukwabuli
mumugali.’ 8 Bwaine iya kaiwena kani kaliyate
yabo koina kabo kamkamna meuloili ilobaili,
besiele tabe kasiebwa, valam koyasili yo guliyam
lalakina. Yo Guyau Yaubada Tokaiwesosi sinene
kani iyatalayan yo iyamaisa kabo igabu mayau
mena.
9 Saugana yanuwa yaulina kana kinyao, siya
tauna kona mekanakavao simiyamiya kaba miya
wasawasana mena yo siganaganawali, ana wedo-
line bogauna sigitai kani sivalam siyayau yo
sivalam koyasili. 10 Simatausi yo sitolo-suwala
kali mwayaga iyai kaiwena kisi siya tabe besiele,
koinaele siba, “Oo, inae. Oo, inae. Babiloni
yanuwa esana lalakina yo kaikaiwena, sauga kub-
wakubwa molosina koina maisam kulobai.”
11 Towasawasao yanuwa yaulina mena
Babiloni sabina sivalam koyasili kaiwena ali gogo
wasawasali nige tomo yabo kani igigimwalaili.
12 Kabo ali wasawasane bwaimwana gole,
siliba, veku kali koleya namwanamwali
yo sise tumaliyao pigapigabuli, kaleko
namwanamwaliyao kali saba pepolo, silika yo
kaleko balabalagiyali, mayau bwalabwalaili,
dona, gai, kopa, aeyan yo veku sapusapuli

pigapigabuli, 13 kan kaba yabwalaili tupwaliyao
besiele yabo esana sinamon, yo kaba gabu
bwalabwalaili tupwaliyao besiele mula yo
olibanuma,* olibe olo yo wain kaba numa,
witi yo pwalawa, bulumakau, sipi, osi, waga
niuniuli yo topaisowa panpanili, yo tomo
meyawasili sigimwala-yagili besiele siya
ginauli bwagabwaga. 14 Towasawasao kani
siwalolau koina siba, ‘Wasawasa gogoliyao
kaiweli kunuwanuwatuwa, sikwalaleleko yo
silogabaegiwo, nige sowasowana kulobaiyoili.’
15 Kabo towasawasaone, siya tauna kona gogone
sigimwala-yagili sinene koina yo ali mane
lalakina silobai, kani simatausi yo sitolo-suwala
kali mwayaga iyai kisi kamkamnane ipanaisima
ikele-kaigedaili. Yo kani sivalam koyasili, 16 yo
siba, ‘Oo, inae. Oo, inae. Babiloni yanuwa esana
lalakina, tauna kona kana namwanamwa kaleko
kana saba pepolo yo balabalagiyana kuluwui,
yo yom kana pasa gole, veku wasawasali,
yo sise tumaliyao pigapigabuli. 17 Yo sauga
kubwakubwana koina maisam iyawatagili yo
am wasawasa gogoliyao sikwalaleleko.’

Yo tokabi-waga meuloili me ali kilakaiwo yo
tomwalisaewo yo ali mane ana kaba laoma
kalita paisowana koina kani sitolo-suwala
molosi, 18 ana wedoline bogauna sigitai yo
siyoga kainali lalakina mena siba, “Tauna kona
nige yanuwa Babiloni kana koleya besiele na
kabona tawae iyai?” 19 Kabo kau sikalaili yo

* **18:13:** Mula yo olibanuma siya olo siebwelili yo siyamala olo kaba gabu bwalabwalaili (inisensi). Kaina Dimdim esaliyao ‘Myrrh’ yo ‘Frankincense.’

itoli mena sipeili na sivalam koyasili kainali lalakina mena siba, “Oo, inae. Oo, inae. Babiloni yanuwa esana lalakina, tokabi-waga meuloili ali wasawasa kaba lobainaele kowa. Na sauga kubwakubwa molosina koina am wasawasa meuloina ikwalalele yawasosi.

20 Komiu tomiya bulibuli mena, kwayaliyaya.
Komiu Yaubada ana tomoyao, apositoloyao yo
palopitao mekamikavao kwayaliyaya, kaiwena
kamkamnane Babiloni iginauli kolimiu maisana
Yaubada iyamaisa-yapileyoiyako koina.”

21 Kabo anelose kaikaiwena yabo veku
lalakina ikalai igabae-lobiyen kalita mena yo iba,
“Babiloni, yanuwa esana lalakina, kani sigabae-
lobiyegiwo besiele bwaite vekune yo tomo nige
sowasowana sigitaiyoiwo. 22 Tabe nige kaba venu
ipapagan besiele api, igo, bwagigi, gwelulu kani
nige simamayaleyoi koliwo. Yo siya topaisowao
uloi uloi kolili kani nige simimiya yoi luwamiu
mena. Besiele tabe loliga paisowana daguguliyao
nige sowasowana sibenalan yoi koliwo. 23 Mayale
nige sowasowana silala yoi koliwo, yo tokasole
tatao mekanakava kana kawakawalulu ali
yaliyaya yo ali talawauwau nige tabe tomo
sibebenalanyoi koliwo. Maisam kana koleya
bwaimwa besiele kaiwena tauna kona am
towasawasao esali siyalalaki yanuwa yaulina
mena yo am kukula koina tomo meuloili yanuwa
yaulina mena kumwakotayagili. 24 Yaubada
iyamaisao kaiwena ana palopitao yo ana tomoyao
kuunuyamateli, totapwalolo meuloili yanuwa
yaulina mena ali kamkamna maisana ilaowa
koliwo.”

19

Bulibuli kana tomiya Yaubada siwaloseyan

1 Muli mena boda lalakina kainali yabenalan
bulibuli mena siba, “Aleluiya, Yaubada
tawaloseyan. Lebo, wasawasa yo kaiwe imiyayai
ala Yaubada koina. 2 Kaiwena ana loina meuloina
yawasosi sidudulai. Yaubada sine toganawali
yawasosi iyokoiyan yo iyamaisa, kaiwena ana
ganawali mena yanuwa yaulina isibayanae yo
Yaubada ana topaisowao iunuyamateli. Mwa
maisana iyapileyoi koina.” 3 Kabo labuina
yoi siyoga siba, “Aleluiya, Yaubada tatobalan.
Babiloni iwedoli yo bogauna ikinkin sauga
meuloina.”
4 Kabo tautaubalao lalakili yoli tuwenti powa
mekalikavao yamayamayale esopali sitalu-
miyasio sipwalou Yaubada koina, iya imiyasio
kaba miya wasawasana mena. Mwa siyoga siba,
“O, besiele. Aleluiya, Yaubada tatobalan.”

5 Yo kaina yaboyoi yabenalan ilaoma kaba miya
wasawasana mena iba, “Komiu Yaubada ana
topaisowa meuloimiu, komiu esamiyao kikiuli yo
komiu esamiyao lalakili, ala Yaubada kwayaka-
sisiyan yo kwawaloseyan.” 6 Kabo boda lalak-
isosina kainali yabenalan besiele yalubwasi dagu-
guna yo tutu daguguna siba, “Aleluiya, Yaubada
tatobalan. Kaiwena ala Yaubada iya Tokaiwe-
sosi, iya Toloina. 7 Nuwala siyaliyaya yo Yaubada
tawaloseyan. Kaiwena lami ana sauga kasole
kana sauga ilaoma-oliko yo kana kawakawalulu
ikatububunanako ana kasolene kaiwena. 8 Yo
Yaubada kaleko mayamayalena yo pigapigabuna

iwolena sinene koina yo iluwui." (Kaleko maya-mayalenane kana katai besiele Yaubada ana to-moyao ali paisowa dudulaina.)

9 Mwa anelose iwalo koliyau iba, "Kuleleli bwaite besiele. Siya Yaubada iyoganli yo silusae lami ana kasole soina koina Yaubada iwalo-muloloili." Mwa ietulanyoi iba, "Walone siya wasa yawasosi ilaomaya Yaubada koina."
10 Sauganane iwalo bwaine besiele mwa yatalu-miyasio kaena yaulina mena yakato yapwalou koina. Na iwaloma koliyau iba, "Nigele, yau topaisowamo, yau besiele kowa yo kamkavao am tali tomeliwo siya Yeisu wasana siyawayawasayan. Kutapwaloloya Yaubada koina. Kaiwena yaina yawasosi na palopitao sipalopisai nuwanuwali Yeisu wasana siyawasayan."

Tomo yabo imwalisae osi mayamayalena pwatana mena

11 Yo yagitai bulibuli gamwana isoke yo osi mayamayalena iyawatagilima. Na tomone iya imwalisae osine pwatana mena esana siba Todudulai yawasosi yo Towalo yawasosi. Tem tomo iyatalayagili o ikaleyaili iya ana paisowa dudulaina. 12 Manna besiele mayau wedolina memenana yo pwaopwaom sibaibaiwa simiyamiya kulukuluna mena, na esa yabo silele yona mena esane nige tomo yabo ikakatai iya ibomamo ikatai. 13 Kana kwama malamalawena iluwui yo kwasine koina siyabuta yo esana bwaite besiele 'Yaubada ana Walo.'
14 Tokaleya bulibuli mena siyamuli-kusuli siya

kaleko mayamayalena yo namwanamwasosili silikwali yo simwalisae osi mayamayaleli pwatali mena. 15 Yo kaleya kelepana matamatagena iyawatagilima gamwana mena mwa koina ikaleya yo yanuwa meuloili simatausi kaiwena me ana loina kaikaiwena iloinayagili. Iya oine kanna itam-lobiyen kaba tamtam mena yo oinene masina iya besiele Yaubada Tokaiwe ana munamunai lalakina. 16 Kana kwamane koina yo piyana mena esa yabo silele esana bwaite besiele, ‘kinyao ali kin yo guyauwo ali guyau.’

17 Yo anelose yaboyoi yagitai itotolo dabwelo pwatana mena yo iyogalau man meuloili siya sievaeva-keikeile kolili, kainana lalakina mena iba, “Kwalaoma, yo kwamiya-gogo Yaubada ana soi lalakina kaiwena. 18 Kabo buluma wakekan bwaine kinyao, tokaleyayao, tomo kaikaiweli, osi yo osi kali tomwalisae yo tomo meuloili yo siya esali lalakina yo siya esali kikiuna yo tabe topaisowa panpanna bulumaliyao.”

19 Mwa yamayamayale naenaena yo yanuwa yaulina kana kinyao mekalikavao ali tokaleyayao yagitaili silogogo na yakato tem sikaleya iya imwalisae osi pwatana mena me ana tokaleyayao kolili. 20 Kabo yamayamayale naenaena mekanakava palopita mwakomwakotana sikabi-kalatagili yo sipanili. Yo palopita mwakomwakotanane tauna kona ginauli kaba nuwapwanopwano ipaisowaili yamayamayalene kaiwena, yo koina tomo sibaibaiwa imwakotayagili siya tauna koina yamayamayalene kana kilakilala kolili yo sipwalou ana kokotomo koina.

Mwa yamayamayalene mekanakava palopita mwakomwakotanane meyawayawasili sigabae-lobiyegili mayau yo veku salepa wedowedolili koina. 21 Mwa iya imwalisae osi pwatana mena ali tokaleyayao iunuyamateli kaleya kelepana iyawatagilima gamwana mena kabo man sievaeva meuloili silaoma bulumaliyao kolili sikekan kanasiga diyaliyao sisu.

20

Seitani sipan-kalatan bolime wan tausan

1 Kabo anelose yabo yagitai ilolobima bulibuli mena gulane nige gunna kanasigamo kana ki ikabi-kalatan yo sen lalakina mekanakava ikalai. 2 Kabo ilobi weso lalakina ikabi-kalatan, na wesone iya beyabeyana esana siba Diabolo o Seitani, ipan-kalatan sauga kana mamalawe besiele bolime wan tausan. 3 Yo igabae-lobiyen gulane nige gunna kanasigamo koina yo ikausi ikokalatan yo imiyamiya bolime wan tausan na tabu dedei meuloina tomonliyao imwamwakota-yagili, bolime wan tausan imwawasi mulina mena kabo silivasi na iyamo ana sauga nige imamamalawe.

4 Kabo kaba miya wasawasali tupwaliyao yagi-taili. Tomone siya Yeisu wasana yo Yaubada ana walo siguguyeyan na siunuili tabe yaluyaluwali yagitaili. Siya nige sauga yabo yamayamayale naenaenane mekanakava kokotomo yo ali kilak-ilala imiyamiya lamwali mena o nimali mena. Boita mena sitoloyoi yo simiyasio kaba miya wasawasaline pwatali mena kaiwena Yaubada

kaiwe iwolegili na siloina. Kabo mekalikava Keliso siloina bolime wan tausan. 5 Bwaite toboita ali toloyoi bagubagunana. Na toboita tupwaliyao siya nige sitotolo sauganane koina, kanasiga bolime wan tausan imwawasi kabo sitoloyoi. 6 Na siya toboitane sitolo baguna Yaubada ikabiyaliyaya-yagili yo imuloloili. Siya boita labuina ana kaiwe nige silolobai na paisowa yakayakasisina sipaipaisowai Yaubada yo Yeisu kaiweli. Mwa siya mekalikava Keliso siloina bolime wan tausan.

Seitani sigabae-lobiyen mayau wedowedolina kalona mena

7 Bolime wan tausan imwawasi yo gula nige gunna kanasigamo sisoke yo Seitani livasi ilobai, 8 kabo iyawatagili ilau yanuwa yaulina dedeina esopali kolili yo tomo meuloili siya Gogi yo Megogi imwakotayagili mwa ikelegogonagili kaleya kaiwena kali baibaiwa besiele dekawa. 9 Mwa Seitani me ana tokaleyayao yanuwa yaulina siutulikwai silau Yaubada ana tomoyao ali kaba logogo yanuwana sitolotakikilan yanuwanane imulolo lalakina koina. Na mayau wedowedolina ibeku-lobima bulibuli mena igabu-wolili. 10 Kabo Seitani iya tomo kali tomwakota sigabae-lobiyen mayau yo veku salepa wedowedolili kalona mena bwaimwana koina beyabeyana yamayamayale naenaena mekanakava palopita mwakomwakotana sigabae-lobiyegili simiyamiya. Siya mekalikava Seitani boniyai yo kaliyate kamkamna kani nige ilolotom silobai.

Yatala mwawamwawasina

11 Kabo Yaubada yagitai imiyasio ana kaba miya
lalakina yo mayamayalena pwatana mena. Yo
manna mena yanuwa yaulina yo bulibuli sik-
walalele nige tabe tagigitaiyoili. 12 Kabo to-
boita yagitaili, siya tauna kona yanuwa yaulina
mena esaliyao lalakili yo siya tabe esaliyao kik-
iuli sitolo ana kaba miya wasawasana manna
mena. Yo aneloseyao buki sikalaili yo sikalali.
Yo buki yabo sikala iya bukine yawasila kana
buki. Kabo Yaubada toboita iyatalayagili yo
ibenalilau bukine ana walo-masala koina gubesi
ali paisowa. 13 Yo siya siboita kalita mena yo
tabe siya simiyamiya Edesi koina yo silogogo
silau sitolo yatala kaiwena kabo kaigeda kaigeda
Yaubada iyatalayan mumugana ana lau koina.
14 Mwa Yaubada boita yo Edesi igabae-lobiyegili
mayau wedowedolina kalona mena mayaune iya
boita labuina. 15 Tem tomo yabo nige esana
silolobai yawasi kana buki mena iya sigabae-
lobiyen mayau wedowedolina kalona mena.

21

Yelusalema Waluwaluna

1 Kabo bulibuli waluwaluna yo yanuwa yaulina
waluwaluna yagitaili. Na bulibuli beyabeyana
yo yanuwa yaulina beyabeyana sikwalalele yo
besiele tabe kalita. 2 Yanuwa tabu waluwaluna
Yelusalema yagitai ilolobima bulibuli mena
Yaubada koina. Yanuwane bwaite iya tokasole
sinena kasole kwamana iluwui, yo ikatububuko
na mekanakava kana kawakawalulu sikasole.
3 Kabo kaina lalakina yabo yabenalan ilobimaya
kaba miya wasawasana koina iba, “Kwabenali,

bwaite sauga Yaubada ana kaba miya iyaele tomo luwali mena. Iya imiyamiya mekalikava yo iya ali Yaubada. Siya tabe besiele ana tomoyao. 4 Yo mataliloli meuloina kani isauli. Boita tabe nigele, valam yo kamkamna nigele, kaiwena ginauli beyabeyaliyao simwawasiko."

5 Na iya imiyamiya kaba miya wasawasana mena iba, "Ginauli meuloili yagiginauliliwa yalowaluiyoili." Tabe iwaloyoi iba, "Walo bwaite kulele-lobiyegili kaiwena siya walo yawasosi yo sowasowana tomo simeliyagili." 6 Yo iwaloma koliyau iba, "Imwawasi. Yau Alepa yo Omega, yau kaba yatubu yo kaba emwawasi. Siya galogaloli simagu yatalamwagili waila doelu bunubunuwasina koina sinuma nige maisana bwaimwana yawasi kana waila. 7 Siya sikalakisiye yo polowe meuloina sikaiwe-gabaegili kabo namwanamwa meuloina yatalamwan kolili, na yau ali Yaubada yo siya besiele natuguwao. 8 Siya sinuwa-labulabui yo siya nige simemeli, yo siya mwalimwaline mumugana siginaginauli, tounuyamate, toganawali, tokukula, kokotomo kana topwalou, yo tomwakota meuloili kani silau mayau yo veku salepa wedowedolina koina. Iya bwaimwana boita labuina."

9 Anelose seben gaeba seben sikalaili yo kamkamna mwawamwawasili siloyapowonli kabo kalikava yabo ilaoma koliyau iba, "Kulaoma yo tokawakawalulu sinena iya lami wainena yayakenayagiwo." 10 Yo Yaluyaluwa Tabuna ana kaiwe ilaoma koliyau yo anelose ikalaiyau yalau koya malamalawena pwatana mena. Kabo

yanuwa tabu Yelusalema iyakenayagau ilolobima bulibuli mena Yaubada koina. 11 Yanuwane ipigapigabu, Yaubada ana wasawasa mayalena ilalakisosi besiele veku maisana lalakisosina esana diyespa yo ikata besiele gelasi. 12 Kana gana ilalaki yo isae yo kana gamwa meuloina tuwelo na anelose tuwelo siya togitekalatan gamwa. Yo Isileli susu tuwelo, susu kaigeda kaigeda esana silele gamwa kaigeda kaigeda koina, gamwa kaigeda susu esana kaigeda. 13 Yo tete bolime kana gana kana gamwa yaiyona yo tete yavana yaiyona yo tete yalasi yaiyona yo tete bomatu yaiyona. 14 Yanuwane kana gana koina veku kaikaiweliyao tuwelo sipeili, kabo lami ana tobenaliyao tuwelo esali veku tuwelo papalili mena sileleli.

15 Yo anelosene koliyau iwalowalomawa ana kaba liye gole nimana mena na yanuwane meuloina koina iliyei yo tabe gamwaliyao yo kali gana. 16 Yanuwa kana sae tu tausan kilomita yo kana magaga tu tausan kilomita yo kana mamalawe tu tausan kilomita, meuloili kali liyene kaigedana. 17 Tabe anelosene yanuwane kana gana iliyei kana balubalu besiele andeledi poti powa (144) kiubita. Na kiubita bwaimwana besiele tomo nimana kaigeda kana mamalawe. 18 Veku diyespa sikalai koina yanuwane kana gana siginauli yo yanuwane iyamala gole yawasosi, yo ipigapigabu besiele gelasi. 19 Veku maisaliyao lalakili kolili yanuwane kana wauwau koina siginauli kana pasa. Bagubagunana diyespa, labuina sapaiya, yaiyonana ageiti, esopalina veku kalakalawana emelodi. 20 Valigigina (5) veku onikisi, sikisina

(6) kaneliyan, yo sebenna (7) kalisoliti, eitina (8) belili, naena (9) veku topasi, sanauluna (10) kalasedoni, lebenna (11) dasinta, tuwelona (12) ametisi. 21 Gamwa kana gulu kali baibaiwa tuwelo yo sise tumaliyao lalakili kali baibaiwa tuwelo kabo sisene tumaliyaone sikalaili gulu kaigeda kaigeda kolili siginaulili, na yanuwane kana kamwasa siginauli gole yawasosi koina yo ikata besiele gelasi.

22 Nige nume tabu yabo yagigitai yanuwane kalona mena kaiwena nume tabunaele mwa Yaubada Tokaiwesosi yo lami. 23 Yanuwane koina nige dabwelo yo waikena mayaleli kaiwena Yaubada ana wasawasa pigapigabuna yanuwane imayale-takikilan yo mayalene yaina bwaimwana iya lamine. 24 Yanuwane mayalena koina tomo dedei meuloili kolili silokeikeile yo siya esaliyao silalaki yanuwa yaulina mena kani ali wasawasa sikalailima siwolena yanuwane koina. 25 Sauga meuloina gamwane sokesokeli yo nige boniboniyai yanuwanane koina. 26 Yanuwa meuloili ali wasawasa saesaeliyao kani sikalailima yanuwane koina. 27 Nige sowasowana ginauli naenaena o siya mumugana naenaena siginaginauli silusae yanuwane koina, bwaimwanamo siya esaliyao sileleli yawasi bukina koina, iya lami ana buki.

22

1 Yo anelose yalubwasi iyakenayagau iya yawasi wailana, manna inega yo ikata besiele gelasi, ididi-lobimawaya Yaubada yo lami ali kaba miya wasawasana mena, 2 yo ididi-lobiyoi yanuwane

kana kamwasa lalakina luwaluwalina mena. Yo wailane papali labui koina yawasila kana mayau koina itotolo iya waikena kaigeda kaigeda iuweuwe, yo bolime kaigeda kalona mena ana uwe metuwelo yo mayaune liguna tomo dedei meuloina koina simiyamiya iya kaba woisili.

3 Yo ginauli naenaeli Yaubada isikotanagili nige dedeine bwaine koina simiyamiya, bwaimwanamo Yaubada yo lami ali kaba miya wasawasana imiyamiya yanuwane kalona mena, yo Yaubada ana topaisowao sitapwatapwalolo. 4 Yaubada kana koleya kani sigitai yo esana imiyamiya lamwali mena. 5 Nige boniyai yo nige mayale besiele tabe nige dabwelo kabo ali mayale ele bwaimwana iya Guyau Yaubada kabo siya ana topaisowao kani siloiloina yo kani nige ilolotom.

Yeisu ana pileyoima

6 Kabo anelosene iwaloma koliyau iba, “Walo bwaite walo yawasosi sowasowana tomo simeliyan, yo Guyau Yaubada yaluyaluwana iwolegili palopitao kolili ana walo siyawasayan, na yau iyawasayau ana paisowa wasana yawalowen kolimiu sauga kikiunamo kabo tawae kani iyawatagili.”

7 Mwa Guyau Yeisu iba, “Kwabenali. Sauga kikiunamo yapileyoima. Kabo siya Yaubada ana palopisai buki bwaite kalona siyasili yo sikataiyadudulai siya kani Yaubada iwalo-mulololi.”

8 Yau Yoni ginauli bwaite yagitaili yo walone yabenalagili. Na saugana ginauliline yabenalagili yo yagitaili imwawasi yabeku anelose kaena

mena iya ginauline iyakenayagau yakato yapwalou koina. 9 Mwa iwaloma koliyau iba, “Nigele. Yau topaisowa besiele kowa yo kamkavao am tali palopitao yo tomo meuloili siya buki bwaite ana walo sibenalan simeliyan. Yaubada koina kupwalou.”

10 Yo iwaloyoi koliyau iba, “Palopisai kana buki bwaitete kulelelelene tabu kuwawadam kaiwena sauga ikubwaoliko. 11 Mwa koinaele tem yaiya pwanoli mumugana iginaginauli ee kwapeiyawa iginauli, na yaiya tem mumugana dudulaina iginaginauli iya mumugana ikapwa Yaubada manna mena.”

12 Guyau Yeisu iba, “Kwabenali. Sauga kikiunamo yapileyoima maisamiu yakalailima. Kaigeda kaigeda maisana ilobai besiele ana paisowa koina. 13 Yau Alepa yo Omega, kaba yatubu yo kaba emwawasi, yabaguna yo yamuliye. 14 Siya kali kwama sideulili, Yaubada kani iwalo-muloloili, siya sowasowana yawasi mayauna uwena sikan. Yo tabe sowasowali silusae gamwane koina yo silau yanuwa wasawasana koina. 15 Na siya yanuwane gana mulina mena bwaimwana siya tobalau, tokukula, tounuyamate, kokotomo kana topwalou, tomwakota yo siya meuloili siyaliyaya ginauli naenaeli kaiweli. 16 Yau Yeisu yagu anelose yayawasa ilobiwako na walone bwaite iwalomasalan kolimiu toekalesiyayao. Yau Deibida ana susu yo malala utuna (kubwana).”

17 Yaluyaluwa Tabuna mekanakava lami kana kawakawalulu siba, “Yeisu kulaoma.” Analiyao komiu buki bwaitete kwayasili yo kwanuwabui

yo kwameliyan kwaba, “Yeisu kulaoma.” Na tem yaiya luwamiu mena waila galogalona imagu na nuwanuwana waila inuma kwawalo ilaoma na yawasi wailana inuma wailane nige maisana.

Walo ana kaba mwawasi

18 Analiyao komiu buki bwaitete ana walo-masala kwabenalanako kami yanuwapei bwaite besiele. Tem tomo yabo buki bwaitete ana walo ietulani, kabo Yaubada kani iyakamkamnali kaiwena kamkamnane bukine bwaite koina iwalo-masalagiliko. 19 Na tem yabo buki bwaitete ana walo-masala tupwana ikelegabaen iboma ana nuwatu mena Yaubada kani nige itatalam yawasi kana mayau uwena koina ikekekan yo nige sowasowana ilusae yanuwane wasawasana koina, bukine bwaite koina iwalo-masalanako. 20 Yeisu iya walo-masala bwaite ikawa-namwanamwa-yani iba, “Yawasosi, sauga kikiunamo yapileyoima.” O, besiele, Guyau Yeisu kulaoma. 21 Guyau Yeisu ana katekamkamna imiyayai komiu Yaubada ana tomoyao kolimiu. O besiele.

Buki Tabu Waluwaluna

The New Testament in the Tubetube language, also known as the Bwanabwana language, of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Tubetube long Niugini

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tubetube (Bwanabwana) (Bwanabwana)

Dialect: Tubetube

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
0931f701-f3ab-55d7-a908-17edd28ccc5a